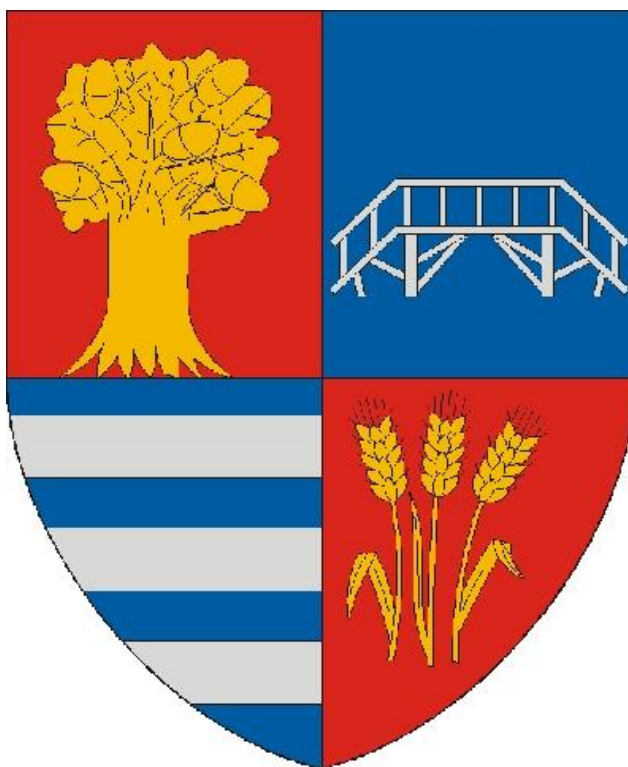

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

2023-2028.

Készítette:
Szabóné Széles Erzsébet
környezetvédelmi referens,
környezetvédelmi és -fejlesztési szakértő

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	4
1.1. Törvényi szabályozás.....	4
2. Helyzetértékelés - A környezet állapotának jellemzése	8
2.1. A települési környezet általános jellemzése	11
2.2. Az épített környezet elemei	16
2.3. A természeti környezet elemei.....	16
2.3.1. A levegő állapota	17
2.3.2. Vizeink állapota	17
2.3.3. Az élővilág.....	20
2.3.4. Zajszenyezés	24
3. Az elérni kívánt környezetvédelmi célok és a megvalósítás stratégiai eszközei.....	24
ÁTFOGÓ CÉL:	25
3.1. I. Stratégiai cél: Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése.....	25
3.2. II. Stratégiai cél: Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata.....	25
3.3. III. Stratégiai cél: Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése.	25
3.4. IV. Stratégiai cél: A környezetbiztonság javítása.	26
3.5. I. Horizontális cél: A társadalom környezettudatosságának erősítése.....	26
3.6. II. Horizontális cél: A klímaváltozáshoz való alkalmazkodási képesség javítása.....	26
3.7. A célok megvalósítását segítő stratégiai eszközök.....	26
4. A tervezéshez kapcsolódó stratégiák, tervek	27
4.1. Az V. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv.....	27
4.2. Nemzeti Vízstratégia	28
5. Környezetvédelem a településpolitikában az V. NKP alapján	30
6. A megvalósítandó célok	31
6.1.1. Levegőminőség javítása.....	31
6.1.2. Zajterhelés csökkentése	31
6.1.3. Egészséges ivóvíz biztosítása	31
6.1.4. Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás	31
6.1.5. Zöldfelületek védelme, zöldinfrastruktúra fejlesztése.....	31
6.2.1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem.....	31
6.2.2. Talajok védelme és fenntartható használata	32
6.2.3. Vizeink védelme és fenntartható használata	32
6.2.4. Környezeti kármentesítés.....	32
6.3.1. A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése	32
6.3.2. Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása, a megújulóenergia-hasznosítás növelése	32
6.3.3. Hulladékgyűjtés.....	32
6.3.4. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira.....	32
6.3.5. Közlekedés és környezet.....	33
6.3.6. Turizmus és környezet.....	33
6.4.1. Kémiai biztonság	33
6.4.2. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás.....	33
7. A célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedések, végrehajtandó feladatok, a megvalósítás sorrendje és határideje, költségigények és források megjelölése, a várható eredmények, mérőszámok.....	34
8. A kitűzött célok megvalósításnak eszközei, szabályozási, ellenőrzési, értékelési rendszere	45
9. A települési sajátosságokból adódó feladatok	45
9.1. A légszennyezés.....	45
9.2. A zaj- és rezgés elleni védelem	45

9.3. A zöldfelület-gazdálkodás	46
9.4. A települési környezet és a közterületek tisztasága	46
9.5. Az ivóvízellátás	46
9.6. A csapadékvíz-gazdálkodás	46
9.7. A kommunális szennyvízkezelés	47
9.8. A települési hulladék-gazdálkodás	47
9.9. Az energiagazdálkodás	47
9.10. A közlekedés szervezése.....	47
9.11. A feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárítása	48
9.12. Természet- és tájvédelem	48
9.13. Ár- és belvízgazdálkodás	48
9.14. Környezeti nevelés, tájékoztatás, társadalmi részvétel, környezet-egészségügy	49
9.15. Ökoturizmus	49
10. Köszönet	50
11. Mellékletek	51
I/A. Ivóvíz-felhasználási adatok	51
I/B. Keletkezett szennyvíz mennyisége	51
II. Vásárosnamény településről elszállított hulladékok mennyisége	51
III. Energiafogyasztás adatai	52
IV. NATURA 2000 területek összesítője	53
V. Jogszabályok jegyzéke.....	57
VI. A zöldfelületek megoszlása városrészenkénti bontásban.....	58
VII. Vízbazisvédelmi területek.....	58
VIII. Kérdőív a IV. VKP készítéséhez	62

1. Bevezetés

Vásárosnamény Város negyedik környezetvédelmi programja (IV. VKP) a 2023-2027. évekre készült, de folyamatában kezeli a korábbi évekről átnyúló és a középtávú feladatokat is.

Az elmúlt években egyre jobban előtérbe került a klímaváltozás, s az ezzel együtt járó szélsőséges időjárás okozta kiszámíthatatlanság. Vannak, akik mindezt egyértelműen a globális felmelegedés számlájára írják, míg más vélemények szerint egyébként is egy felmelegedési periódusban élünk. Akármi is az igazság, a tényekkel nem lehet vitatkozni. Fogyóban az évmilliók alatt felhalmozódott fosszilis energiakészlet, a vizek elszennyeződése mára kritikus méreteket öltött, s a levegőben szálló, a magasabb légrétegekben felhalmozódó, vagy a porszemekre kiülepedő szennyeződések komoly egészségügyi problémákat jelentenek. A fogyasztás nem csökken, hanem emelkedik, ami egyre több hulladékot eredményez. A környezetszennyezés ma már elképzelhetetlen méreteket öltött. Ideig-óráig megtehetjük, hogy nem veszünk róla tudomást, de azzal csak az esetleges javításra fordítható időnket rövidítjük le.

A program készítéséhez összeállítottunk egy kérdőívet, amelynek válaszai segítséget nyújtottak a lakosság által megjelölt problémák pontosabb beazonosításához.

A települési környezetvédelmi programot össze kell hangolni a felsőbb szintű környezetvédelmi programokkal. A IV. VKP készítésekor még nem készült el az új megyei program, és az országos stratégiai dokumentum tervezetét - amely 2020-ban elkészült - sem tárgyalta az Országgyűlés.

A IV. VKP céljai – az elfogadás előtt álló V. Nemzeti Környezetvédelmi Programmal (V. NKP) összhangban – a következők:

Átfogó cél:

Hozzájárulás a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához

Stratégiai célok:

- I. Az emberi egészség és életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése.**
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata.**
- III. Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése.**
- IV. A környezetbiztonság javítása.**

Az V. NKP-ban megfogalmazott célok elérését az egyes stratégiai területeken meghatározott célok és intézkedések, valamint az átfogó intézkedési területeken megfogalmazott cselekvési irányok biztosítják.

Horizontális célok:

- I. A társadalom környezettudatosságának erősítése.**
- II. A klímaváltozáshoz való alkalmazkodási képesség javítása.**

1.1. Törvényi szabályozás

A települési környezetvédelmi program elkészítését és tartalmi követelményeit a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) szabályozza.

„46. § (1) A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

a) biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat;

b) önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki a 48/E. §-ban foglaltak szerint, amelyet képviselőtestülete (közgyűlése) hagy jóvá;

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;

d) együttműködik a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, egyesületekkel;

e) elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot;

f) a fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

(2) **A megyei önkormányzat** az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében

a) a települési önkormányzatokkal és az illetékes megyei területfejlesztési tanáccsal egyeztetve megyei környezetvédelmi programot készít a 48/D. §-ban foglaltak szerint, amelyet a megyei közgyűlés hagy jóvá;

b) előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról, illetve kezdeményezheti azok megalkotását;

c) állást foglal a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezetével kapcsolatban;

d) elősegíti az 58. § (7) bekezdése szerinti egyezség létrehozását;

e) javaslatot tehet települési önkormányzati környezetvédelmi társulások létrehozására.

(3) A megyei jogú város tekintetében a (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti feladatokat az egyeztető bizottság [ÖT. 61/A. §] keretében kell ellátni.

(4) A külön jogszabályban meghatározott települési önkormányzatnak az (1) bekezdés e) pontjában előírt környezetállapot-értékelést környezeti zajra vonatkozóan - a külön jogszabályban meghatározott területekre, létesítményekre, és az ott előírtak szerint - stratégiai zajtérkép alapján kell elkészítenie.

48. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat esetén a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben - illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg.

(2) A települési önkormányzat képviselőtestülete önkormányzati rendeletben más törvény hatálya alá nem tartozó egyes fás szárú növények védelme érdekében tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat meg.

(3) A települési önkormányzat környezetvédelmi tárgyú rendeleteinek, határozatainak tervezetét, illetve a környezet állapotát érintő terveinek tervezetét, a környezetvédelmi programot [46. § (1) bekezdés b) pont] a szomszédos és az érintett önkormányzatoknak tájékoztatásul, az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek véleményezésre megküldi. A környezetvédelmi igazgatási szerv szakmai véleményéről harminc napon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot.

(4) A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

a) a füstködriadó terv,

b) a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása,

c) a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölésével kapcsolatos eljárásban való közreműködés.

d) területek zajvédelmi szempontból fokozottan védetté nyilvánítása,

e) csendes övezet kijelölése, valamint

f) a helyi zajvédelmi szabályok megállapítása.

(5) A (4) bekezdésben meghatározott feladatok végrehajtására a fővárosban

a) az a) és a b) pont tekintetében a fővárosi közgyűlés,

b) a d)-f) pont tekintetében

ba) a fővárosi kerületi képviselő-testület,

bb) a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi közgyűlés alkothat rendeletet.

(6) A polgármester (főpolgármester) levegőtisztaságvédelmi feladatkörébe, illetőleg államigazgatási, hatósági hatáskörébe tartozik:

a) a füstködriadó terv kidolgoztatása és végrehajtása;

b) a füstködriadó terv végrehajtása során a légszennyezést okozó, szolgáltató, illetve termelő tevékenységet ellátó létesítmények üzemeltetőinek más energiahordozó, üzemmód használatára kötelezése, az üzemeltető tevékenységének, valamint a közúti közlekedési eszközök üzemeltetésének időleges korlátozása vagy felfüggesztése;

c) a külön jogszabályban meghatározott szmoghelyzet (füstködállapot) bekövetkezése esetén az érintett lakosság tájékoztatása a meglévő és várható túllépés helyéről, mértékéről és időtartamáról, a lehetséges egészségügyi hatásokról és a javasolt teendőkről, valamint a jövőbeli túllépés megelőzése érdekében szükséges feladatokról.

48/A. § (1) Az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében - e vagy külön jogszabályban foglaltak előírása szerint - a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos általános tervet (*átfogó környezetvédelmi terv*), az egyes környezeti elemekkel, azok védelmével, illetve a környezeti elemeket veszélyeztető egyes tényezőkkel kapcsolatos részletes tervet (*tematikus környezetvédelmi terv*) és egyedi környezeti adottsággal, problémával foglalkozó tervet (*egyedi környezetvédelmi terv*) kell készíteni.

(2) A tervezés során

a) **az alacsonyabb területi szintű környezetvédelmi tervet a magasabb területi szintű környezetvédelmi tervekkel,**

b) a tematikus és az egyedi környezetvédelmi terveket az adott területi szint átfogó környezetvédelmi tervével **össze kell hangolni.**

(3) A környezetvédelmi terv készítőjének az előkészítés során gondoskodnia kell a terv széleskörű társadalmi egyeztetéséről.

48/B. § (1) **Átfogó környezetvédelmi terv** az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és települési [48/E. §]) **környezetvédelmi program.**

(2) **Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:**

a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén **alapuló helyzetértékelést;**

b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint **környezeti célállapotokat;**

c) a célok és célállapotok elérése érdekében **teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;**

d) a **kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;**

e) **az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.**

(3) A területi környezetvédelmi programokban foglaltakat az adott területi szint fejlesztési koncepciójának és rendezési, valamint fejlesztéspolitikai terveinek kidolgozása, a döntéshozatal és a végrehajtás, továbbá az adott területre vonatkozó ágazati tervezés során érvényre kell juttatni.

(4) A területi környezetvédelmi programot szükség szerint, de legalább a Program megújítását, illetve felülvizsgálatát követően - a 48/A. § (2) bekezdésének figyelembevételével - felül kell vizsgálni.

48/E. § (1) **A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell**

a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,

b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,

c) a zöldfelület-gazdálkodással,

- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
 - e) az ivóvízellátással,
 - f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
 - g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
 - h) a települési hulladék-gazdálkodással,
 - i) az energiagazdálkodással,
 - j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,
 - k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a települési környezetvédelmi program - a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - tartalmazhatja
- a) a települési környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezet-egészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen:
 - aa) a területhasználattal,
 - ab) a földtani képződmények védelmével,
 - ac) a talaj, illetve termőföld védelmével,
 - ad) a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével,
 - ae) a rekultivációval és rehabilitációval,
 - af) a természet- és tájvédelemmel,
 - ag) az épített környezet védelmével,
 - ah) az ár- és belvízgazdálkodással,
 - ai) az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással,
 - b) a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.
- (3) A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.**
- (4)
- (5) Települési önkormányzatok - az önálló települési környezetvédelmi program mellett vagy helyett - közös települési környezetvédelmi programot is készíthetnek.

48/F. § (1) **A területi környezetvédelmi program kidolgozója a program tervezetét az illetékes**

- a) környezetvédelmi hatóságnak,**
 - b) hulladékgazdálkodási hatóságnak,**
 - c) ingatlanügyi hatóságnak és**
 - d) egészségügyi államigazgatási szervnek**
 - e) a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervnek (a továbbiakban: vízvédelmi hatóság), és**
 - f) a vízügyi hatóságnak**
- véleményezésre megküldi.**

(2) A környezetvédelmi hatóság a véleményezésbe bevonja az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervet, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervet, valamint a természetvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervet, amelyek 30 napon belül tájékoztatják véleményükről a hatóságot.

(3) **A települési önálló vagy közös környezetvédelmi program tervezetét - az (1) bekezdésben meghatározott szerveken túl - az illetékes megyei önkormányzatnak, a megyei környezetvédelmi program tervezetét az illetékes regionális területfejlesztési konzultációs fórumnak is meg kell küldeni véleményezésre.**

(4) **A véleményező szervek szakmai véleményükről hatvan napon belül tájékoztatják a környezetvédelmi program kidolgozóját.**

(5) **Az elfogadott területi környezetvédelmi programot meg kell küldeni a program tervezetét véleményezőknak.**

(6) **A területi környezetvédelmi programok végrehajtásának helyzetéről a lakosságot rendszeres időközönként tájékoztatni kell.”**

A települési környezetvédelmi programnak összhangban kell lenni a településrendezési, -fejlesztési koncepciókkal is.

2. Helyzetértékelés - A környezet állapotának jellemzése

Vásárosnaményt a „**Bereg kapuja**”-ként is nevezik. Magyarország észak-keleti részén, **Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében**, a **Tisza, a Szamos és a Kraszna folyók** találkozásánál fekszik, egy rövid szakaszon érinti az Öreg-Túr is. Nyíregyházától a 41 számú főúton közelíthető meg, valamint az M3-as autópályán, illetve az 50 km-es távolság vasúton is megtehető. A sínpár állapota miatt azonban ez ma már nem olyan vonzó, hiszen csaknem két óráig tart az út a megyeszékhelyre, illetve vissza.

A mai város négy kisebb önálló településrészből (Vásárosnamény, Vitka, Gergelyi és Ugornya), valamint két tanyából (Perényi és Károlyi) szerveződött, ezek közül Gergelyit és Ugornyát 1939-ben egyesítették Gergelyiugornya néven.

Vásárosnamény 1969-ben egyesült Vitkával (a Károlyi és Petőfi tanyákkal) és Gergelyiugornyával, 1970-től nagyközség, **1979-ben városi rangot kapott.**

A város 27 a Beregi Többcélú Önkormányzati Társulásba tömörült településnek is a központja, ezért több olyan szempont is vizsgálható, amelyben közösen lehet kezelni az adottságokat. Ezt tükrözi a következő **SWOT** elemzés is. (**Strengths** – Erősségek, **Weaknesses** – Gyengeségek, **Opportunities** – Lehetőségek, **Threats** – Fenyegetések)

Vásárosnamény környezeti szempontú SWOT elemzése

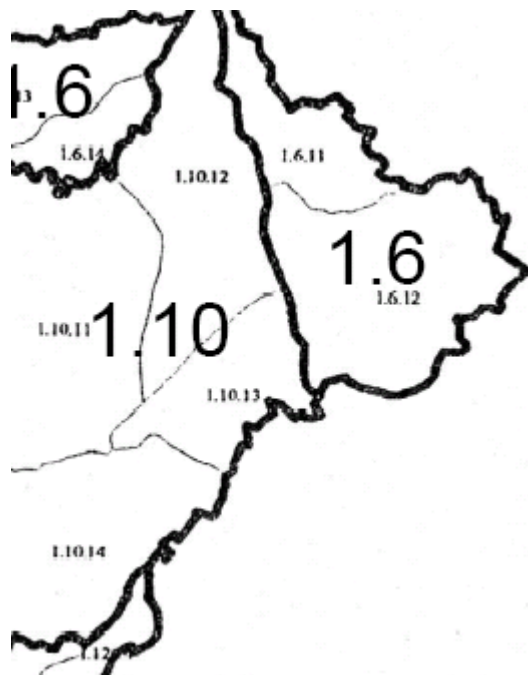
<u>Erősségek:</u>	<u>Gyengeségek:</u>
<ul style="list-style-type: none">- Tiszta, ipari károsító tényezőktől viszonylag mentes, természetes vizekben gazdag természeti környezet; természeti értékek.- Felszíni és rétegvizekben való gazdagság, az öntözési lehetőségek szinte korlátlanok.- Három ukrán-magyar határátkelőhely közelsége.- Nagy alma-feldolgozó kapacitás alakult ki.- A kérődző állatok tartásának természeti feltételei adottak.- Jó talajadottságok, nagy mennyiségű gyepes terület.- A vonalas infrastruktúra hálózatok többsége jól kiépített.- Nagy értéket képviselő szellemi, tárgyi, kulturális örökség.- Egyedi tájtermékek.- Kiemelkedőek a kulturális, építészeti, népi hagyományok.- Jelentős idegenforgalmi potenciál.- A lakosság lokálpatriotizmusa, áldozatvállalása rendkívül magas.- A védett területek egy része a NATURA 2000 területek részei.- Érzékeny Természeti Területek program mintaterülete a kistérség egy része.- Agrár Környezetvédelmi Programba bekapcsolódtak a gazdák.	<ul style="list-style-type: none">- Természeti katasztrófák (árvíz, belvíz, aszály, fagykár) által veszélyeztetett térség.- Elöregedő népesség, elvándorlás, lakosságszám-csökkenés.- Az általános képzettségi szint alacsony, a magasan képzett szakemberek elvándorlása jellemző.- Magas a gyenge minőségű (alacsony AK értékű) földterületek aránya.- Nem elegendő a mezőgazdasági termelői tároló kapacitás.- A mezőgazdasági termelésnek alacsony a jövedelemtermelő képessége.- Alacsony a gazdasági fejlettség szintje.- A lakosság egészségi állapota az országosnál rosszabb.- Magas a halmozottan hátrányos helyzetű roma nemzetiség aránya.- A társadalmi önszerveződés szintje alacsony.- Relatív nagy távolság a fejlett (hazai és európai) ipari centrumoktól, fizetőképes piacoktól.- A képezhető (átképezhető) munkaerő-állomány kevés.

<ul style="list-style-type: none"> - Informatikai és telekommunikációs hálózatok kiépítettsége egyre nő. - Az új Tisza-híd és az M3-as autópálya gyorsabb elérési lehetőségeket nyújt. 	
<p><u>Lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kiemelt kormányzati törekvés a vidék és a mezőgazdaság hatékony fejlesztése. - Jelentősen növekednek a mezőgazdaság fejlesztésére, a vidékfejlesztésre, rendelkezésre álló EU források. - Regionális Szilárdhulladék-program végrehajtása, szelektív hulladékgyűjtés működtetése. - Növekszik a minőségi egyedi termékek, tájtermékek iránti kereslet. - Növekszik az igény a vidéki turizmus iránt. - Az idegenforgalmi befektetések növekedése. - Növekszik a biotermékek iránti igény és kereslet. - A roma etnikum felzárkóztatására sorozatosak a programok. - Jelentős támogatások a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatásának segítésére. - Szatmár-Beregi Natúrpark programba bekapcsolódási lehetőség. 	<p><u>Veszélyek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lehetséges természeti katasztrófák. - A demográfiai mutatók tovább romlanak. - A halmozottan hátrányos helyzetű rétegek szociális válsága tovább mélyül. - A képzett munkaerő elvándorlása folytatódik. - Növekszik azok száma, akik kiszorulnak a munkaerő-piacról. - A mezőgazdasági termelés hatékonysága és versenyképessége tovább romlik. - Növekszik a műveletlen területek aránya, a gyomosodás veszélye. - Az idegenforgalom trendjei jelentősen megváltoznak. - A felelőtlen hulladékelhagyó magatartás, illegális szennyvíz-elhelyezés talaj- és vízszennyezéseket okozhat. - A hulladék nyílttéri, illetve háztartási tüzelőberendezésekben történő égetése rontja a levegő állapotát. - A nem kellően átgondolt beruházások okozhatnak nem kívánt környezetterhelést. - Nagy az átmenő teherforgalom, ami rontja a környezetminőséget.

Az elemzésnek megfelelő stratégiák kidolgozása és megvalósítása létfontosságú, de csak úgy, hogy a környezet elemei tartós vagy komolyabb szennyezését elkerüljék, de ezek túlmutatnak a környezetvédelmi program keretein.

Vásárosnamény környezetének szennyeződésekkel szembeni érzékenysége:

Vásárosnamény Magyarország nagytájai közül az Alföldön (1) helyezkedik el. A tájbeosztás szempontjából az 1.6. jelű Felső-Tisza-vidékhez tartozik, amely érintkezik az 1.10. jelölésű Nyírséggel. A felszíni szennyeződésekkel szembeni érzékenység szempontjából erősen érzékeny, porózus alapkőzettel rendelkezik. A talajvíz átlagosan 4 méteres mélységben helyezkedik el (*az elmúlt aszályos évek következtében a talajvízszint csökkenését állapította meg több tanulmány*). A levegő szennyezettsége a kibocsátó ipari tevékenységek csökkenő voltának köszönhetően alapvetően csekély, de a fokozódó gépjármű forgalom és fűtési idényben a lakossági tüzelőhasználat jelentős minőségromlást eredményez.

Tágabb környezetét a Felső-Tisza-vidék és a Nyírség jelenti.

E tájak környezetérzékenységén a rendszerek reagálását értjük a környezeti hatásokra annak függvényében, hogy milyen érzékenyen vagy közömbösen reagálnak az őket érő hatásokra. A terület iparosodottsága nem jelentős. A legnagyobb terhelést a közlekedés, a lakossági fűtés, az illegális hulladéklerakók és szennyvíz leürítő helyek okozzák a környezeti elemekben. A mezőgazdasági műtrágyák mennyiségének felhasználása csökkent, de jelentős a növényvédő szerek alkalmazása - alma, szilva stb. kártevői ellen -, melyek jelentős része kerülhet be a talajba és a vizekbe.

A Felső-Tisza-vidék jellemzői a szennyeződésekkel szembeni érzékenység szempontjából

Mint az Alföld területének nagyobb része, ez a táj is erősen érzékeny, porózus alapkőzettel rendelkezik. A talajvíz átlagosan 2 és 4 méter közötti mélységben helyezkedik el, vagyis a felszínre jutó szilárd és folyékony szennyező – hidrofil- anyagok gyorsan eljuthatnak ide. Jelentős vízbázis húzódik a felszín alatt, tovább fokozva a környezetérzékenységet.

A talajok a savanyodásra érzékenység szempontjából a Szatmári- és a Beregi-síkságon többnyire erősen savanyú talajok, illetve észak felé savanyodásra mérsékelten érzékenyek.

A Nyírség jellemzése a felszíni szennyezésekkel szembeni érzékenység szempontjából

Ez a táj is porózus képződményeket tartalmaz, melyek erősen érzékenyek a felszíni szennyeződésekre. A talajvízszint átlagosan 2-3 méter mélyen található, még közelebb a felszínhez az előbbi tájhoz képest. Vagyis a talajra jutó – vízdékony- szennyeződések még gyorsabban eljuthatnak a talajvízbe.

A Nyírség talajai a savanyodásra érzékenység szempontjából többnyire savanyodásra erősen érzékeny homoktalajok. Mivel kicsi a pufferkapacitásuk, jelentős pH-csökkenéssel reagálnak a savanyú behatásokra.

Az összetett környezetérzékenységi térkép kategóriáinak megfelelően - az antropogén hatásokkal szemben - az előző jellemzés a következőképpen alakul:

Felső-Tisza-vidék

A Szatmár-Beregi-síkság területein jelentős természetvédelmi oltalom alatt álló részek találhatóak, ennek megfelelően ezek igen erősen érzékeny besorolás alá esnek. A többi rész erősen érzékeny minősítést kapott.

Vásárosnamény környékének tájai az egyedi szennyeződésekkel szemben is igen érzékenyek, s az összetett érzékenység is hasonlóan alakul. Minél erősebb védelemmel rendelkezik -jogilag - egy terület, annál érzékenyebbnek tekintjük. Fordítva is igaz, az érzékenyebb - legtöbbször értékesebb is - területek állapotromlásának megakadályozására egy nagyon fontos lehetőség a védelem alá helyezés valamilyen formája, ezáltal a területhasználat korlátozása. Fontos szempont még az is, hogy milyen egyedülálló értékkel - pl. vízbázis - rendelkezik a táj. A folyóvölgyek a talajképző kőzetek érzékenysége miatt is érzékenyebb besorolást kapnak.

2.1. A települési környezet általános jellemzése

A város területének kimutatása a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály adatai alapján (2022. 08.17. állapot):

Művelési ág	Belterület (ha)	Külterület (ha)	Zártkert (ha)	Összes terület (ha)
gyümölcsös	35,562	710,6823	14,7974	761,0417
kert		23,8522	7,8835	31,7357
szántó	62,9571	1356,7	4,5697	1424,227
szőlő		10,7109	18,2698	28,9807
legelő	3,5485	415,2421		418,7906
rét	1,7152	79,8506		81,5658
gyep összesen	5,2637	495,0927		500,3564
mezőgazdasági terület	103,7828	2597,038	45,5204	2746,341
erdő	25,5526	2066,862	0,2769	2092,692
nádas		1,624		1,624
fásított terület	2,6516	67,6607	0,8146	71,1269
termő terület	131,987	4733,185	46,6119	4911,784
kivett	914,2396	737,5267	3,5278	1655,294
összesen	1046,227	5470,711	50,1397	6567,078

A környezeti elemek minőségét jelentős mértékben befolyásolja a település elhelyezkedése. Elsősorban az, hogy „tranzitvárosként” igen komoly az átmenő forgalom minden irányba. A vasúti pályaszakasza állapota miatt a személy- és teherforgalom egyaránt visszaesett az elmúlt évtizedekben, s jelentős pályarekonstrukciós munkálatok nélkül nem is várható lényeges javulás. Az autóbuzos tömegközlekedés szerepe jelentős, de ezen kívül a közúti teherforgalom és a személyautók nagy száma a meghatározó.

Vásárosnamény és Nyíregyháza között a 41-es főúton szinte nincs olyan napszak, amikor ne lenne jelentős forgalom. Ez a helyzet a főút folytatásában Beregsurány felé is. Az M3-as autópálya megépülése óta viszont érzékelhető a forgalom áthelyeződésének a hatása is.

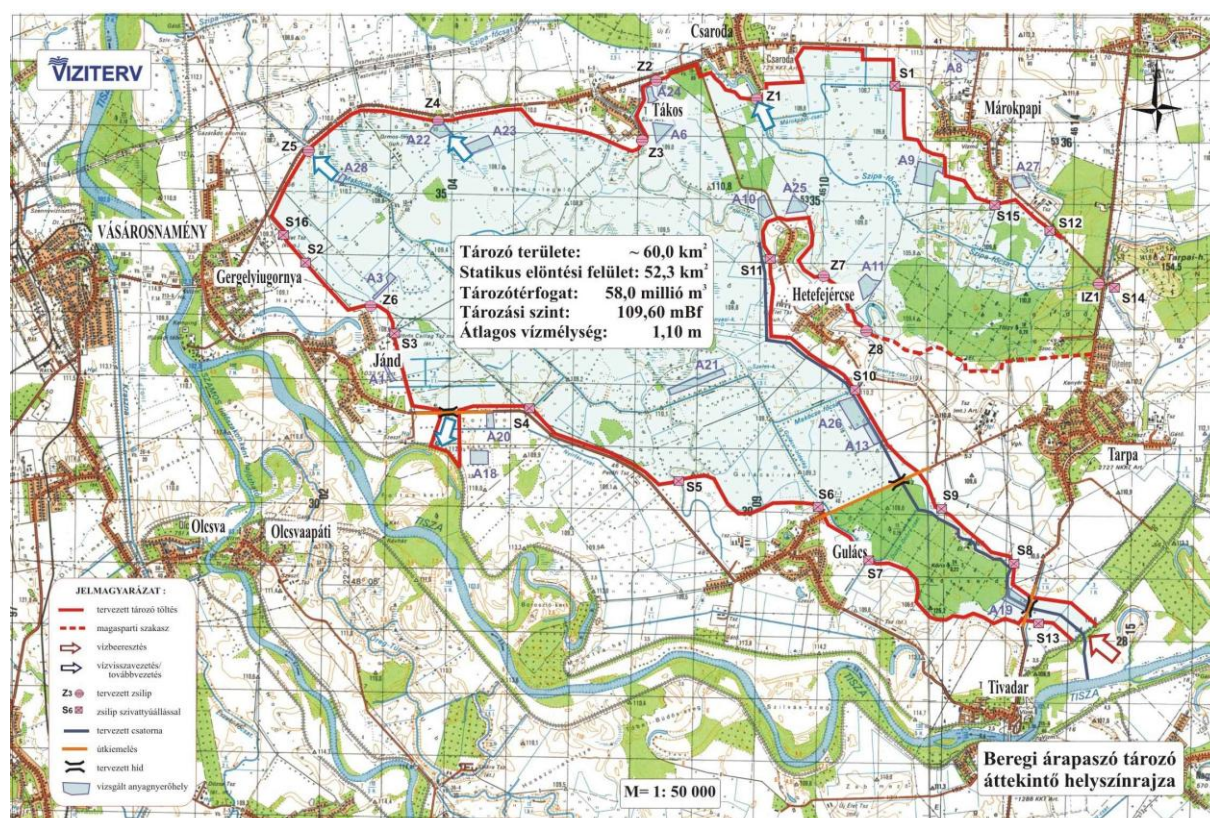
A közlekedésből eredő légszennyezés nem elhanyagolható, ezen kívül még a zaj- és fényszennyezést is fokozza.

A város földrajzi tagoltsága miatt a közigazgatási határon belül is komoly a napszakos ingázás. Iskola- és munkakezdetkor a központba, délután pedig a hazafelé tartó forgalom jellemző.

A vidék lakóinak az életét erősen befolyásoló tényező a víz. A folyók okozta árvizek és a belvizes előntések, valamint a csapadékhiány miatt megnövekedett aszályos időszakok. A mezőgazdasági művelés alatt álló területek nagysága még mindig jelentős, bár sok helyen célszerű lenne az adottságoknak jobban megfelelő művelési ág váltás. Ezt szorgalmazta a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése is. Az árvízi biztonság növelését ma már nem a töltéskoronák magasításában, hanem a folyók természeteshez közeli lefolyásának a megteremtésében látják. Ehhez pedig a korábbi intenzív mezőgazdasági gyakorlatot fel kell cserélni a környezethez közelebb álló extenzív termelésre. Ehhez viszont pénz és tudatformálás is szükséges. A tervezett és a már elkészült árapasztó tározó rendszerek igyekeznek megoldást nyújtani az árvízi biztonságra és a vízhiány pótlására.

A Tisza-Túr tározó árapasztó hatása döntően a Felső-Tisza egyik legkritikusabb szakaszán a legjelentősebb, a Szamos-Krasznaközi tározó a Szamos-Kraszna közti belvízvédelmi szakaszban Nagydobos, Szamosszeg, Szamóskér, Tunyogmatolcs, Kocsord, Mátészalka és Ópályi települések között került kialakításra.

2015. november 26-án adták át a beregi térség árvízi biztonságát és a vízvisszatartás céljait is szolgáló Beregi árapasztó tározót. A Jánd és Gulács között fekvő, csaknem 60 millió m³ víz befogadására képes, 69 vízvédelmi műtárgyat magába foglaló rendszer megnyitásával a Tisza vízszintjét 40-80 cm-rel is lehet csökkenteni, illetve vízvisszatartásra, vízpótlásra is használhatók. A töltések koronáján húzódó utak a kerékpáros turizmus/közlekedés fejlesztéséhez is hozzájárultak.

Természetes vizekben való gazdagsága miatt Vásárosnamény „üdülőváros” is. Az idegenforgalom legfőbb iránya a Tisza-parton – elsősorban az árvédelmi töltésen belül – elhelyezkedő üdülőövezet. A belvárosi részen megépített Szilva Termál és Wellness Fürdő pedig a szezonális vízi élmények

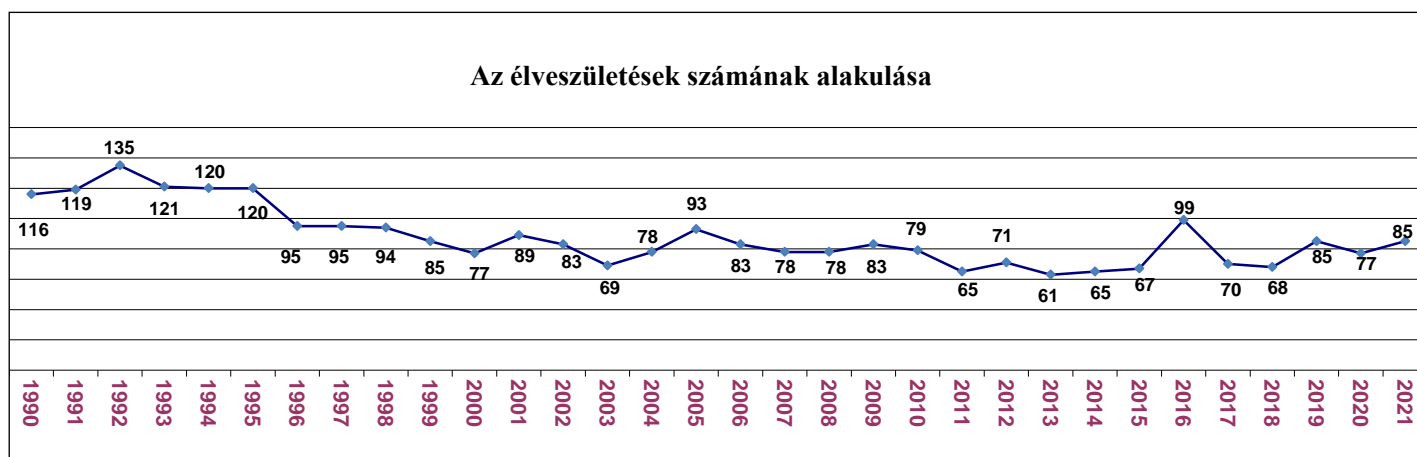
lehetőségét nyújtja. Az ideérkezőknek a fürdőzésen kívül fontos célponttá vált a város, a Beregi és a Szatmári Kistérség területe, települései és egyre inkább előtérbe kerülnek a határon túlra szervezett túralehetőségek. Élénkül a kerékpáros-, a lovas-, és a vadászturizmus. Így a turizmus a város – és a kistérség – fejlesztési irányait jelentősen meghatározó tényezőjévé vált.

A kistérség – ide értve a várost is – iparilag kevésbé fejlett, viszonylag kevés a szennyezett, túlhasznált terület. A város – de főleg a kistérség – mezőgazdasági jellegű, természet közeli állapotban megmaradt vidéknek minősül. Ez a tény igen sok hátránnyal, ugyanakkor előnnyel is jár, de a jövőbeli fejlesztési koncepciókat – mint alapadottság – mindenképpen alapvetően meghatározza.

Változó tendenciát mutat a lakosság számának csökkenése, melynek okai az élveszületések számában és az elvándorlásban is keresendők. Ezt támasztják alá a következő korcsoportos adatok:

	2017	2018	2019	2020	2021
Állandó népesség	8857	9606	9324	8845	9210
0-18 év közötti lakosság száma	1693	1843	1664	1526	1707
19-62 évesek száma	5488	5999	5711	5461	5591
62 év felettiak száma	1676	1764	1949	1858	1912

Az alábbi diagram 1990-től mutatja a születések alakulását Vásárosnaményban:

Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2015	-9
2016	-18
2017	-9
2018	-9
2019	-25
2020	-16
2021	9

Forrás: TeIR, KSH

Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2015	-3
2016	1
2017	-4
2018	-3
2019	-1
2020	-5
2021	-2

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2015	1 369	1 240	110,40%
2016	1 453	1 235	117,65%
2017	1 468	1 238	118,58%
2018	1 529	1 235	123,81%
2019	1 570	1 207	130,07%
2020	1 590	1 179	134,86%
2021	1 647	1 199	137,36%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	4405	4650	9055	48,65%	51,35%
0-2 évesek			267	2,95%	
0-14 éves	615	620	1235	6,79%	6,85%
15-17 éves	124	115	239	1,37%	1,27%
18-59 éves	2769	2591	5360	30,58%	28,61%
60-64 éves	323	369	692	3,57%	4,08%
65 év feletti	574	955	1529	6,34%	10,55%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	473	363	412	435	326	438	425
20 éves, vagy az alatti	Fő	20	31	33	15	14	33	18
	%	4,23%	8,54%	8,01%	3,45%	4,29%	7,53%	4,24%
21-25 év	Fő	62	56	52	41	42	37	35
	%	13,11%	15,43%	12,62%	9,43%	12,88%	8,45%	8,24%
26-30 év	Fő	59	40	45	49	36	46	32
	%	12,47%	11,02%	10,92%	11,26%	11,04%	10,50%	7,53%
31-35 év	Fő	54	46	34	50	31	46	45
	%	11,42%	12,67%	8,25%	11,49%	9,51%	10,50%	10,59%
36-40 év	Fő	42	31	41	40	40	41	45
	%	8,88%	8,54%	9,95%	9,20%	12,27%	9,36%	10,59%
41-45 év	Fő	69	35	43	44	22	45	30
	%	14,59%	9,64%	10,44%	10,11%	6,75%	10,27%	7,06%
46-50 év	Fő	58	35	51	57	40	50	56
	%	12,26%	9,64%	12,38%	13,10%	12,27%	11,42%	13,18%
51-55 év	Fő	49	40	37	50	23	35	40
	%	10,36%	11,02%	8,98%	11,49%	7,06%	7,99%	9,41%
56-60 év	Fő	46	24	44	45	40	54	57
	%	9,73%	6,61%	10,68%	10,34%	12,27%	12,33%	13,41%
61 éves, vagy afeletti	Fő	14	25	32	44	38	51	67
	%	2,96%	6,89%	7,77%	10,11%	11,66%	11,64%	15,76%

Forrás: TeIR, KSH-STAR

	2016	2017	2018	2019	2020
Regisztrált vállalkozások (GFO14, dec. 31.) (db)	1823	1827	1869	1889	1912
Működő vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	543				
Regisztrált mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók (dec. 31.) (db)	201	226	224	221	231
Regisztrált nyugdíjas önálló vállalkozók (dec. 31.) (db)	437	417	405	393	375
Regisztrált főfoglalkozású önálló vállalkozók (dec. 31.) (db)	393	398	415	438	457
Regisztrált mellékfoglalkozású önálló vállalkozók (dec. 31.) (db)	737	762	790	800	815
Regisztrált őstermelők (dec. 31.) (db)	605	576	597	600	594
Regisztrált főfoglalkozású egyéni vállalkozók (dec. 31.) (db)	209	213	230	252	272
Regisztrált nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelt szervezetek (GFO11, dec. 31.) (db)	80	81	86	85	80
Regisztrált korlátolt felelősségű társaságok (dec. 31.) (db)	175	174	184	184	194
Regisztrált jogi személyiségű vállalkozások (GFO14, dec. 31.) (db)	255	249	258	257	264
Regisztrált társas vállalkozások (GFO14, dec. 31.) (db)	256	250	259	258	265
Nonprofit szervezetek összesen (dec. 31.) (db)		43	51	52	49
Megszűnt vállalkozások (GFO14, dec. 31.) (db)	83	81	62	71	93

Regisztrált szövetkezetek (GFO14, dec. 31.) (db)	8	6	4	3	3
Regisztrált betéti társaságok (dec. 31.) (db)	67	63	64	64	61
Regisztrált önálló vállalkozók (dec. 31.) (db)	1567	1577	1610	1631	1647
Regisztrált egyéni vállalkozók (dec. 31.) (db)	444	473	487	506	536
Regisztrált közkereseti társaságok (dec. 31.) (db)	0	0	0	0	0
Regisztrált nonprofit gazdasági társaságok (GFO14, dec. 31.) (db)	1	1	1	1	1
Regisztrált nyugdíjas egyéni vállalkozók (dec. 31.) (db)	34	34	33	33	33
Regisztrált jogi személyiség nélküli társas vállalkozások (GFO14, dec. 31.) (db)	1	1	1	1	1
Regisztrált gazdasági szervezetek (GFO14, dec. 31.) (db)	1915	1920	1967	1986	2004

2.2. Az épített környezet elemei

A mesterségesen kialakított környezeti elemek fontos részei életünknek. Az esztétikai látvány mellett a funkcionális megfelelés is jelentős. Településünkön jellemzően az alföldi kisvárosokra, inkább az egyalakos önálló családi házak a jellemzőek, csak a „belvárosi” részen van kialakított lakótelep emeletes házakkal.

A beépítettség növekedése fordított arányban áll a zöldfelületek nagyságával. Az építkezések, rekonstrukciók kivitelezésekor figyelmet kell fordítani a megfelelő nagyságú és minőségű zöldterületek kialakítására.

A Településrendezési Terv és a Helyi Építési Szabályzat tartalmazza a védett épületek jegyzékét és a beépítés helyi sajátosságait.

Fontos a műemléki vagy műemlék jellegű építmények állagmegóvása, lehetőség szerinti javítása.

2.3. A természeti környezet elemei

A Beregi-sík kistáj a Bereg–Szatmári-sík kistájcsoporthoz tartozik, a Tisza és a nem természetes tájhatárt képező országhatár között helyezkedik el.

A terület mai felszínének kialakulása a pleisztocén kor végére nyúlik vissza. A Beregi-sík része annak a hatalmas pleisztocén kori hordalékkúpnak, amelyet az Északkeleti-Kárpátok és Erdély felől érkező folyók akkumuláltak. A hordalékkúp vastagsága eléri a 150-200 métert, nagy arányban tartalmaz kavicsos anyagot. A Beregi – sík felszínfejlődésében jelentős változás következett be a pleisztocén végén (26 000 éve), amikor a Tisza, majd később a Szamos is elhagyta az Ér-völgyet és északnyugati irányba fordult. Ezzel a területen a folyóvíz vált a legfontosabb felszínformáló tényezővé.

A holocén során 5–15 m vastag, főként agyagos, iszapos rétegek halmozódtak fel a pleisztocén képződményeket szinte teljesen elfedve, részben erodálva. A felszín nagyobb részét fiatal öntésagyag, öntésiszap rétegek borítják. A 41-es főúttól délre eső területen – pl. Tákos déli határában – a felszíntől számítva átlagosan 4-5 m vastagságú igen magas agyagfrakciójú üledék képződött, az ez alatt található összet, szinte átmenet nélkül vált át a kiváló vízáradó-képességű apró szemű homokba.

Emellett a felszínen löszös iszap (K-en) és barnaföld (D-en) található. A jelentős mennyiségű agyagot és iszapot a folyók áradásai alkalmával rakták le. A barnaföldek a medenceperemi vörösiszapok és barna erdőtalajok lepusztulástermékei, melyek jelentős részét a Szamos rakta le, amikor mai helyénél keletebbre folyt.

A Beregi-sík egyhangú felszínén az elhagyott folyómedrek jelentenek némi változatosságot, amelyek labirintusként hálózák be a felszínt. A medrek nagy részét a Tisza hagyta hátra, de akad köztük néhány Szamos-meder is, amelyeket ma a jóval kisebb vízhozammal rendelkező vízfolyások foglaltak el (Szipa, Csaronda). A Tisza a síkság keleti részéről tolódt fokozatosan délnyugati irányba, s mai helyzetét az újholocénban foglalta el. A felszínen lévő legrégebbi elhagyott medrek a pollenanalitikai vizsgálatok

szerint mogyorófázis végéről, ill. a tölgyfázis elejéről származnak. Az ennél régebbi medermaradványokat a holocén üledékek már teljesen betemették.

Biztosra vehető, hogy a pleisztocén végén a Beregi-síkon több futóhomokbucka is kialakult, ám ezek áldozatul estek a Tisza és a Szamos oldalazó eróziójának.

A kistáj talaj- és rétegvizekben való gazdagságát csak részben magyarázzák a vízháztartási viszonyok (sokévi átlagos csapadék: 600-700 mm, sokévi átlagos párolgás 460 mm). Emellett a süllyedék laza kitöltésén át – kavics, durva homok – a határon túli hegységkeret bő csapadékú térszínéről (700-1200 mm) erőteljes felszín alatti áramlás is feltételezhető a folyók futásától megjelölt konzekvens lejtésirányban. Ebből arra következtethetünk, hogy a talajvíz nyomás alatt van.

A feltalaj a *Zamarin-féle* k szivárgási tényező alapján jó vízzáró képességű, amelyet a csapadék havi eloszlása és a talajvízszintek havi átlagértékei közötti sztochasztikus kapcsolat hiánya is igazol ($R^2=0,0076$). A kiugróan magas csapadéértékeket sem követi a talajvízszint azonnali emelkedése, azok csak jelentős késéssel jelennek meg a talajvízértékekben. Fontos megemlíteni, hogy az elhagyott medrek aljzata és a talajvíz közötti kapcsolat jóval erősebb lehet, mint a környező területeken.

A talajok általában gyenge vagy közepes minőségűek. A folyók mentén elsősorban öntéstalaj, távolabb középkitöltött és kötött, réti agyag és vályogtalajok váltakoznak, míg a térség nyugati oldalán éles vonallal lehatárolva a Nyírség rossz termőképességű homokja válik uralkodóvá.

A talajtípusok, folyók, a morotvák, és az erdőben gazdag területek a meteorológiai jellemzőkkel együtt döntően meghatározták a mezőgazdasági termelés formáját. Egybefüggő nagy, igazi nagyüzemi termelésre alkalmas szántók nincsenek.

A város környékén elsősorban gyümölcsstermesztés, szántóföldi növénytermesztés, és kisebb mértékben rét- és legelőgazdálkodás a jellemző.

2.3.1. A levegő állapota

A levegő állapotát elsősorban az emberi tevékenység és a légköri viszonyok befolyásolják.

A település levegőminősége a kevés ipari szennyező forrás miatt jónak minősíthető. A biztonsági szabályok és a megfelelő működés mellett az üzemzavar esetétől eltekintve az üzemek normál működés esetén nem jelentenek káros terhelést a levegő minőségére.

2007 decemberében végezték az utolsó manuális mérést a város légszennyezettségével kapcsolatban. Azóta csak a nyíregyházi állomások adatai alapján következtethetünk a szálló por mennyiségére az országos légszennyezettség mérő hálózat adataiból.

Főként a fűtési szezonban érzékelhető súlyos levegőminőség romlás, amikor a légköri viszonyok miatt a kéményekből kiáramló füstgázok nem tudnak elég magasra kerülni, hígulni, s órákon keresztül fojtogató a levegő. Ha pedig az anyagi lehetőségek hiánya miatt egyre többen fűtenek földgáz helyett újból fa- és szénszarmazékokkal, akkor a fűtőberendezések állapotára és a kéményekre is jobban oda kell figyelni.

Forró nyári napokon, amikor bedugul a forgalom, akkor pedig a gépjárművek okozta légszennyezés a meghatározó.

Továbbra is fontos terv a várost elkerülő utak építése, s a közlekedési szokások átgondolása.

A legnagyobb közlekedési eredetű légszennyezésnek a Jókai Mór út, Beregszászi út kereszteződésének a közelében élők, a Szabadság tér, Kossuth Lajos út lakói, illetve fűtési szezonban a leszálló légáramlat által érintett területek tulajdonosai vannak kitéve.

2.3.2. Vizeink állapota

A Víz Keretirányelv értelmében a felszíni víztestek tekintetében 2015-ig el **kell**t érünk a jó vízminőséget, amelyet fenn is kell tartani.

A vízminőségi osztályok jellemzése alapján ez a következőket jelenti:

osztály: jó

Külső szennyezőanyagokkal és biológiailag hasznosítható tápanyagokkal **kismértékben terhelt**, mezotróf jellegű víz. A vízben oldott és lebegő, szerves és szervetlen anyagok mennyisége, valamint az oxigénháztartás jellemzőinek évszakos és napszakos változása az életfeltételeket nem rontja. A vízi szervezetek fajgazdasága nagy, egyedszámuk kicsi, beleértve a mikroorganizmusokat. A víz természetes szagú és színű. Szennyvízbaktérium igen kevés.

A jelenlegi állapotban természetes vizeink a legtöbb paraméter tekintetében nem felelnek meg ennek a vízminősítésnek. Ez nem csak rajtunk múlik, hiszen folyóvizeink a legtöbb szennyezést az országhatáron túlról hozzák, de sajnos mi is elég sokat teszünk azért, hogy ez az állapot lassan javul, illetve több helyen újra romlik. A természetes tisztulás nem tud lépést tartani a szennyeződések mennyiségével. A katasztrofális vízszennyezések elleni védekezésre hozták létre az alapjait az országhatárokon átnyúló vízgyűjtőterületek szerint tagolt vízminőség előrejelző rendszernek. A Tisza-vízgyűjtő Automatikus Vízminőségi és Riasztórendszer állomásainak jelenlegi megvalósítása a Tisza folyó hazai vízgyűjtő területére külföldről belépő azon három vízfolyás nagy gyakoriságú vízminőségi észlelésének megoldását biztosítja, amelyek a legjelentősebb szennyezőanyag-terheléssel érkeznek Magyarországra.

A Tisza vízminőségét az ukrajnai Técsőnél kialakított automata mérőállomás elemzi. Az MS-4 monitorállomás tulajdonosa és üzemeltetője a Kárpátaljai Állami Természeti Erőforrások és Ökológiai Igazgatóság (Ukrajna).

Az MS-4 monitorállomás műszerezettsége			
Vízminőségi paraméter	Mértékegység	Mérési tartomány	Működési elv
Víz hőmérséklet	C°	0-50	Digitális
pH		0-14	Potenciometria
Oldott oxigén	mg/l	0-20	Voltametria
Vezetőképesség	µS/cm	0-2000	Konduktometria
Ammónium ion	mg/l	0-10	Fotometria
Nehézfém analizátor (cink, kadmium, ólom, réz)	µg/l	0-5000	Polarográfia
Nitrát	mg/l	0-10	Fotometria
Cianid	mg/l	0-2	Polarográfia

A Tisza vízminősége a térség területén jelentősen nem változik és elsősorban a határon túli tevékenységek határozzák meg.

Rendkívüli szennyezéseket hoz a Szamos is a határon túli területekről, amely a Tiszába ömlésekor ugyan hígul, de rontja annak a vízminőségét.

2013 óta a Tiszai PET kupa akciói hívják fel erre a figyelmet, és tesznek is a megelőzés és a tisztítás érdekében.

Nem tartozik a jó kategóriába a Kraszna vízminősége sem, így mindhárom folyóvíz tekintetében komoly teendőink vannak országosan, de a megoldást csak nemzetközi szinten lehet kivitelezni.

Negyedik vízfolyásként az Öreg-Túr tartozik egy rövid szakaszon a város közigazgatási területéhez.

A tiszai szabadstrand működésével kapcsolatban évente legalább négy alkalommal kötelező a mintavétel, melyben a következő paramétereket mérik:

Megrendelt vizsgálat	Vizsgálati módszer	Eredmény	Határérték	Alsó kimutatási határérték
Escherichia coli szám 100 ml-ben	MSZ EN ISO 9308-3:2000		1500/100 ml	15/100 ml
Enterococcus szám 100 ml-ben	MSZ EN ISO 9308-3:2000		500/10 ml	10/100 ml
Darabos szennyeződés	78/2008.(IV.3.) Korm. rendelet			
Makrofita	78/2008.(IV.3.) Korm. rendelet			
Szín	78/2008.(IV.3.) Korm. rendelet			
Átlátszóság	MSZ 12750/41-71			

A fentiekén kívül a víz hőmérsékletét is feljegyzik.

Ha a mérés határérték feletti értéket mutatna, akkor a következő vizsgálat eredményéig a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Vásárosnaményi Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Osztálya fürdési tilalmat rendel el.

Fontos feladat még a felszíni vizek szennyezésének csökkentésére a vásárosnaményi szennyvíztisztító telep rekonstrukciója, mert az önellenőrzések adatai alapján gyakoriak a minőségi kifogások, azaz a befogadó határérték feletti terhelései.

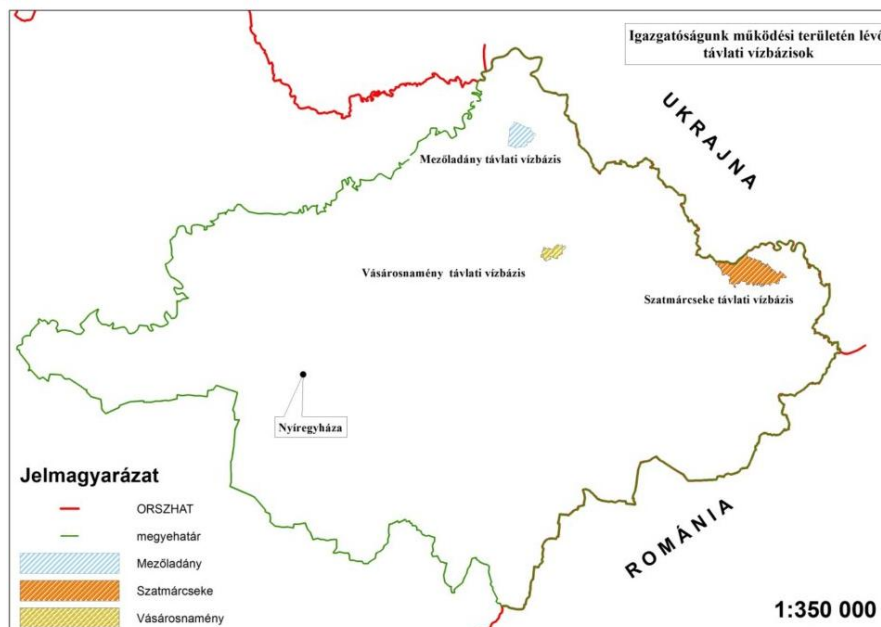
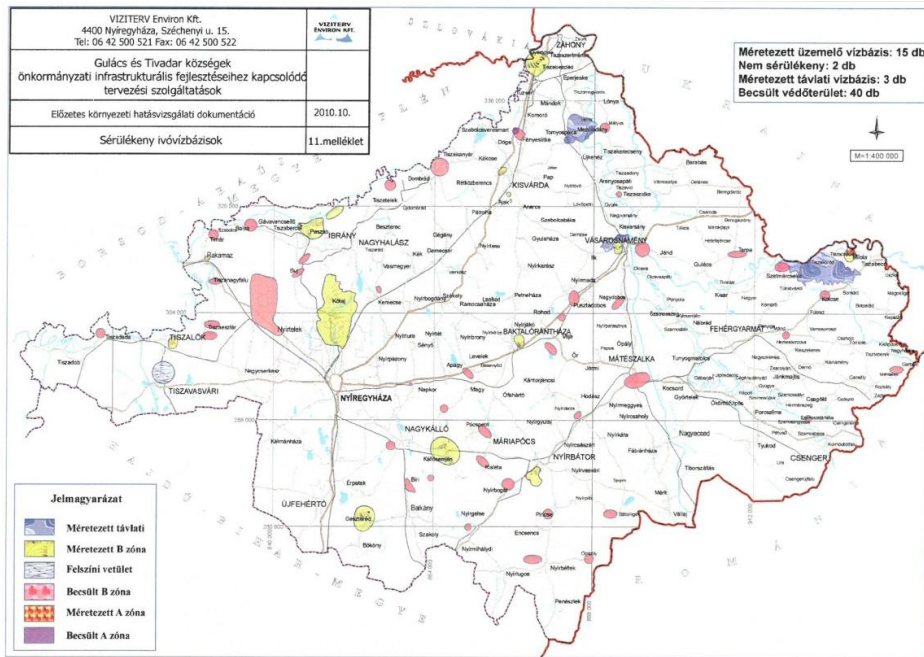
Vásárosnamény vízbázisa hidrogeológiai szempontból a Nyírségtől északra eső Tisza-parti síksághoz tartozik. A Nyírség, mint kiemelt hát, gravitációs eredetű, mélybehatoló regionális áramlási rendszert hoz létre, amelynek leszálló ágát képviseli a nyírségi hátság, felszálló része pedig kb. a Tisza és a Keleti-főcsatorna vonalát követi. Ennek megfelelően **a talajvíz a területen természetes állapotban felfelé mozog**, a mélyebb rétegekbe szűrődött kutak nyugalmi vízszintje egyre magasabban áll be.

Az eredeti nyugalmi vízszintek alapján a természetes állapotbeli (víztermelést megelőző) vízmozgást tekintve a területen kismérvű feláramlás volt valószínűsíthető (Halász Béla és mások nyomán). Az alsó pleisztocén rétegek eredeti vízszintje kb. 108 mBf, a felső rétegeké kb. 106 mBf lehetett. A helyi 100-120 méteres pleisztocén rétegvastagság alapján a vertikális hidraulikus gradiens értéke tehát +0,025 m/m lehetett eredetileg.

A felszín alatti rétegvizek minősége megfelelő, a perényi tanyai vízmű rekonstrukciójával az ammóniaszint lecsökkentésre került az uniós szabványoknak megfelelő szintre, a gergelyugornyai programrész pedig az arzénmentesítésre adott megoldást.

A felszín közeli talajvíz elszennyeződése viszont még ma is tart. A szennyvízhálózat kiépítése előtti terhelések még nyomon követhetők, de ettől komolyabb problémát jelent, hogy még ma is sok helyen a háztartásból, állattartásból keletkező „végtermékek” egy részét még különböző módszerekkel a talajba juttatják. Ez pedig a talaj, és hosszabb távon a vízkészletek elszennyeződést eredményezheti.

A lenti térképeken is látszik, hogy a távlati vízbázisunk a sérülékeny vízbázisok közé tartozik, amelynek védelme kiemelkedően fontos.

<https://www.fetivizig.hu/hun/vizbazisvedelem>

A települési bezárt hulladéklerakó az 50 éves felszíni védőterület által érintett ingatlanok közé tartozik. Rekultivációjának első üteme már megtörtént, az éves monitorozás a Felügyelőség által előírtaknak megfelelően zajlik.

2.3.3. Az élővilág

A város közigazgatási határában nagyobb, összefüggő természetes erdőterületek nincsenek. Meghatározóak a folyók hullámterében fennmaradt puhafajú ligeterdők és a homokos területek telepített akácosai. A keményfajú ligeterdők csak a magasabb fekvésű területeken találhatók meg foltokban.

A táj meghatározó elemei a kisebb facsoportok, ligetek, az egykori mezővédő erdősávok telepített, vagy természetes eredetű maradványai.

A művelésből kivont szántók és rétek, legelők egy része erdősítésre került a támogatási források felhasználásával.

A terület mozaikos szerkezetben megőrizte a természetközeli állapot elemeit, főként a folyók mentén. Elsősorban a Szamos és a Tisza hullámterére jellemzőek az egykori fűz-nyár ligeterdők (*Salicetum albae-*

fragilis), és tölgy-kőris-szil ligetek (Fraxino-pannonicae-Ulmetum) társulásai (Sárkánykert, Bagiszegi erdő).

Különösen fontosak és egyediek az emberi hatásokra megtelepült mozaikos társulásszerkezetet mutató egykori „kubik” gödrök. (Gergelyiugornya – hajókikötő mellett, Gergelyiugornya – Tizzaszalka közötti gátszakasz egyes részei),

Jelentősek a természetes állóvizek (Keskeny és Halvány tavak) vízi és vízparti társulásai.

A homokos területeken az akácok és nemesnyárasok erdőültetvényei között csak foltokban maradtak fenn a ritka Nyírségi mészkerülő homokpuszta gyp (Festuco vaginatae - Corynephorum) kisebb szegmensei.

A folyók mentén természet közeli állapotú gyepek, fásodó ligetek és fasorok maradtak fenn. Ezek értékesek, őrzik az ártéri veresgyűrűs (Solidagini – Cornetum) és töviskés (Pruno spinosae – Crataegum) társulások természeti elemeit.

Állatvilágában több fokozottan védett élőlény is előfordul, elsősorban a folyók menti ártéri növénytársulásokhoz és a holtágak élőhelyeihez kötve (gémtelepek, fekete gólya...stb).

A városi épületekhez kötötten védett denevér-kolóniák és gyöngybagoly előfordulás figyelhető meg (vitkai, gergelyiugornyai, és vásárosnaményi templomok padlása, Tomcsányi kastély pincéi).

A helyi védettségű területek nagysága a városban az országos átlagtól is kisebb. Csupán a Vitkai Platánsor élvez helyi rendeletben szabályozott védelmet. Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű védett természeti terület védettségének fenntartásáról szóló 28/2007. (I. 04.) rendeletében fenntartotta Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Tanácsának korábbi rendelkezéseit.

A város környékén intenzív homokbányászat folyik. A Bányakapitányságok és a természetvédelmi hatóságok által engedélyezett formában működő homokbányákban védett és veszélyeztetett madarak fészkelő helyei alakultak ki a partoldalokban (partifecske, gyurgyalag). Ezek odúinak költési időben való védelme egyeztetés alapján a kitermelés átszervezésével megoldható.

Vásárosnamény környékének természetes vadállományát az alapvető természeti adottságokon túl a területen folyó mezőgazdasági művelés és erdőgazdálkodás határozza meg.

Állományuk különösen a vaddisznó, az őz, és fácán esetében jelentős.

A terület élővizekben igen gazdag. A folyóvizek halállomány nagysága és a halászat, a folyók szennyezésével szoros összhangban van.

A cián- és nehézfém-szennyezés súlyos környezeti károkat okoztak. Bár a szennyezés gyorsan levonult, s folyók természetes egyensúlya hamar visszaállt, mégis komoly hatást idézett elő.

A tisztított szennyvizek befogadóiaként is hasznosuló felszíni vízfolyások szennyeződésektől való védelme fokozott odafigyelést követel. A Halvány, a Keskeny vízjárása, vízellátottsága miatt a nagyobb Kraszna és Tisza folyókétól eltérőbb figyelmet érdemel. Ezek élővilágában ugyanis kisebb szennyezés is nagy károkat tud okozni.

„Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megóvását és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához.

A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján, az 1979-ben megalkotott **madárvédelmi irányelv** (2009/147/EK korábban 79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölésre kerülő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott **élőhelyvédelmi irányelv** (43/92/EGK) alapján kijelölésre kerülő különleges természetmegőrzési területeket foglalja magába.

A madárvédelmi irányelv általános célja a tagállamok területén, természetes módon előforduló összes madárfaj védelme. Különleges madárvédelmi területnek azok a régiók számítanak, amelyek az 1. mellékletben felsorolt, a tagállam területén rendszeresen előforduló, illetve az 1. mellékletben nem szereplő, de természetvédelmi szempontból jelentős vonuló fajok nagy állományainak adnak otthont, valamint a vízimadarak szempontjából nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyeket foglalnak magukban.

Az élőhelyvédelmi irányelv fő célkitűzése a biológiai sokféleség megóvása, a fajok és élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével. Az irányelv írja elő az európai ökológiai hálózat, a Natura 2000 létrehozását, melynek a madárvédelmi irányelv rendelkezései alapján kijelölt területek is részei. A különleges természet-megőrzési területeket az 1. mellékleten szereplő közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok (amelyeket az eltűnés veszélye fenyeget, vagy kicsi a természetes elterjedésük, vagy egy adott biogeográfiai régió belül jellemző sajátosságokkal bírnak) és a 2. számú mellékleten szereplő közösségi jelentőségű (veszélyeztetett, sérülékeny, ritka vagy endemikus) állat- és növényfajok védelmére kell kijelölni. Azok az élőhelytípusok és fajok, melyek fennmaradását csak azonnali intézkedéssel lehet biztosítani, kiemelt jelentőségűek és az unióban elsőbbséget, prioritást élveznek.

Magyarországon a Natura 2000 területeket 46 közösségi jelentőségű élőhelytípus, 36 növényfaj, 91 madárfaj és 105 egyéb állatfaj jelentős hazai állományai alapján jelölték ki.

Az Európai Bizottság 2011-ben hivatalosan is deklarálta, hogy Magyarországnak nem kell több Natura 2000 területet kihirdetnie, jóváhagyta a hazai Natura 2000 hálózatot. Ez stratégiai jelentőségű előny Magyarország számára, hiszen a bizottsági jóváhagyás alapján ettől kezdve a Natura 2000 területek szakmailag megfelelő, az érintett társadalmi szereplők bevonásával történő kezelésére, a kommunikáció javítására stb. lehet fordítani a kapacitásokat, másfelől a gazdasági szereplők is kiszámíthatóbb jogi környezetben működhetnek, hiszen már véglegesedtek a Natura 2000 hálózat határai.

Jelenleg Magyarországon összesen 479 különleges természetmegőrzési terület és 56 különleges madárvédelmi terület található.

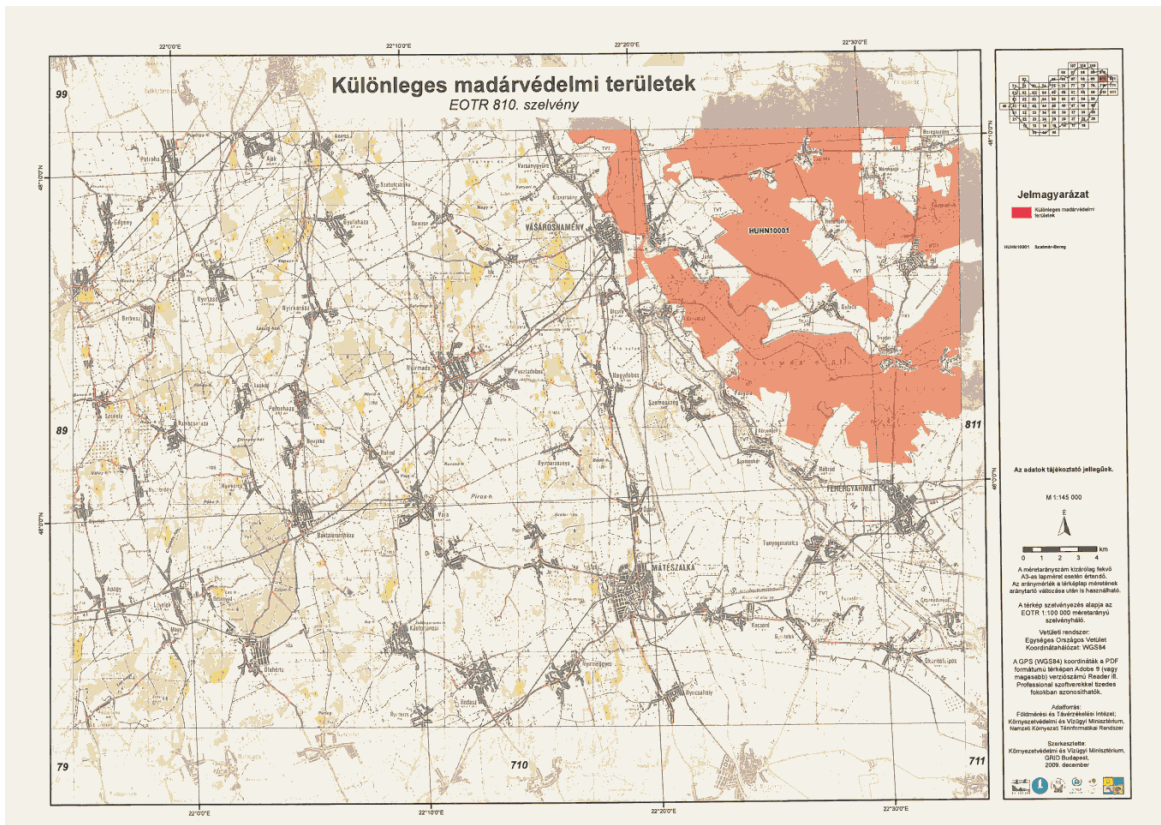
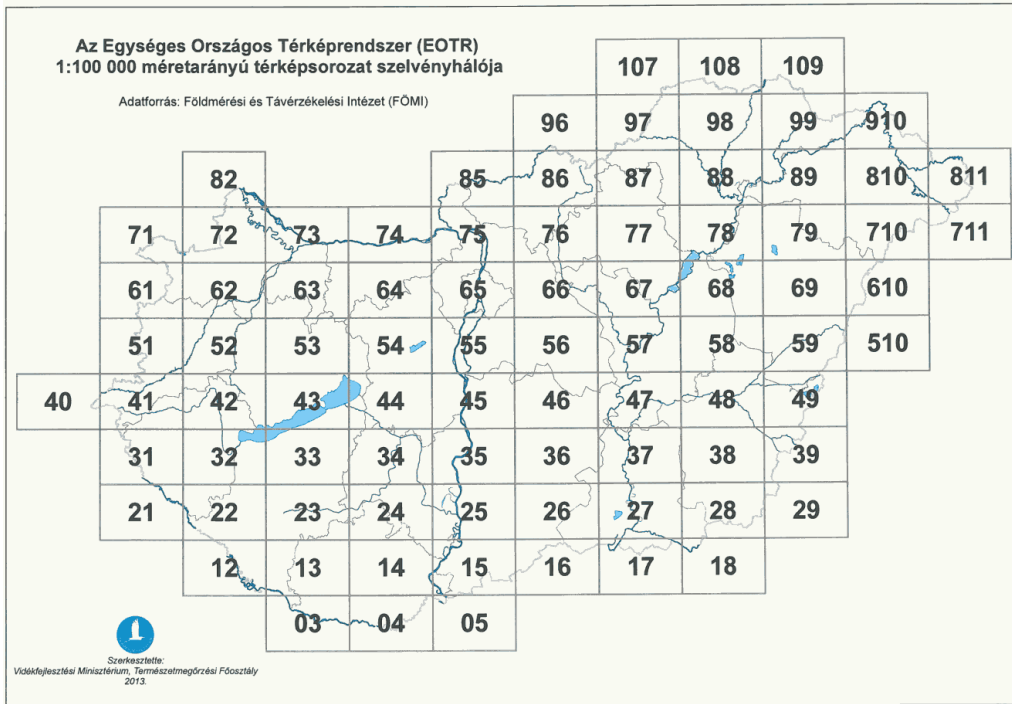
A Natura 2000 területek hazai szabályozásának kereteit a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 41/A. §-a tartalmazza. Eszerint a Natura 2000 területeket a Kormány jelöli ki és teszi közzé, valamint meghatározza az e területekre alkalmazandó szabályokat. A Tvt. rendelkezéseinek megfelelően a Natura 2000 területekre vonatkozó főbb szabályokat az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) kormányrendelet (a továbbiakban: Natura Korm. rendelet) állapítja meg. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészetek helyrajzi számos listáját pedig a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet sorolja fel. A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek listáit (1. A) számú melléklet – Közösségi jelentőségű madárfajok, 2. A) számú melléklet - Közösségi jelentőségű állatfajok, 3. A) számú melléklet - Közösségi jelentőségű növényfajok, 4. A) számú melléklet - Közösségi jelentőségű élőhelytípusok, 5. számú melléklet - Különleges madárvédelmi területek), valamint a Natura 2000 területek nevét és kódját a Natura Korm. rendelet tartalmazza.

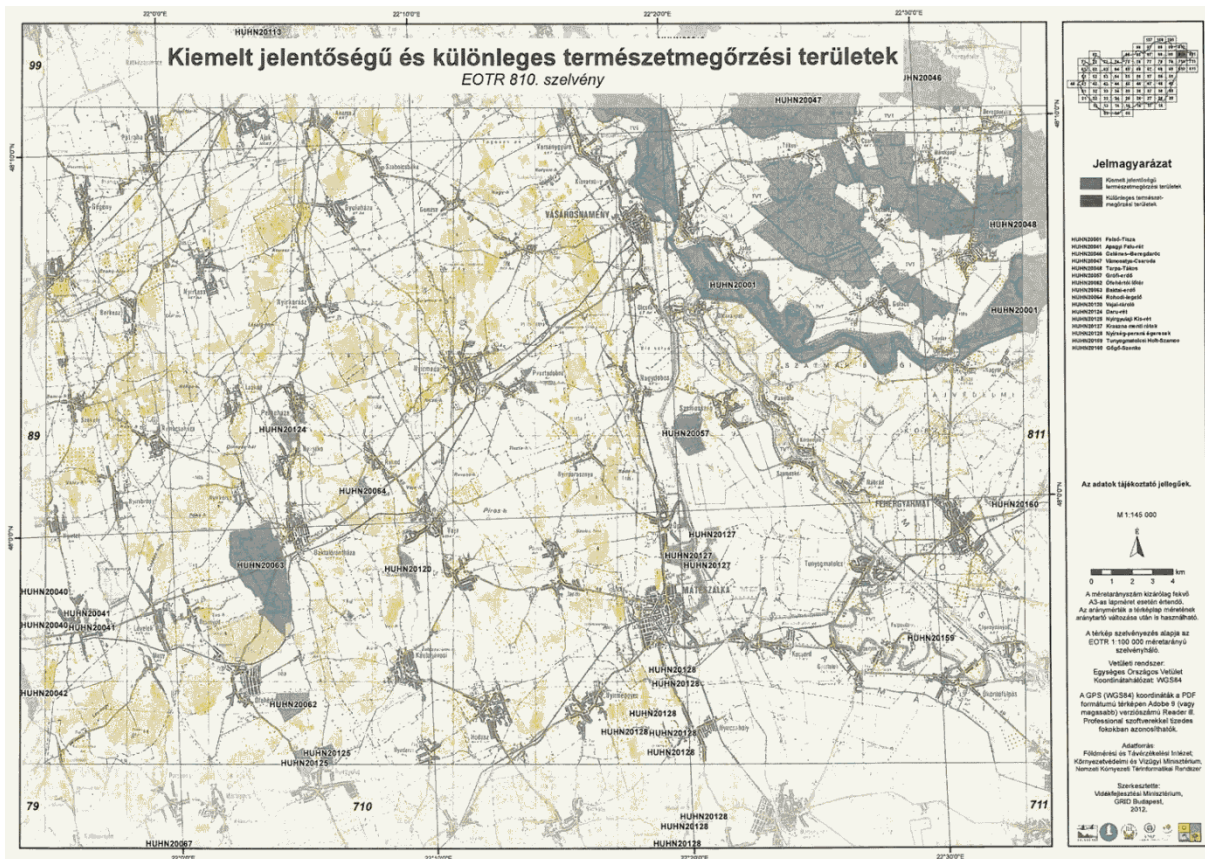
A Natura 2000 hálózat jelentős mértékben hozzájárul a vidék fenntartható fejlődéséhez alternatív jövedelemszerzési lehetőségek megteremtésével, a vidéki munkaerő foglalkoztatásának és a vidék turisztikai vonzerejének növelésével, biotermékek kereskedelmével és az agrár-környezetvédelmi intézkedésekkel. A természeti értékek megőrzése és gondozása is járhat gazdasági előnyökkel, amit Magyarországon már számos példa bizonyít.”

Forrás: http://www.termeszetvedelem.hu/?pg=menu_2090

Vásárosnamény közigazgatási területének jelentős része szerepel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészetekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) mellékleteiben a Felső-Tisza kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület – HUHN20001, Tarpa-Tákos kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület – HUHN20048, Szatmár-Bereg különleges madárvédelmi terület – HUHN10001 részeként. Az érintett területek helyrajzi számok szerinti felsorolását a VKP IV/A. számú melléklete tartalmazza, a Felső-Tisza kiemelt jelentőségű természet megőrzési területek (SAC) jelölő fajait, a kijelölés alapját pedig a IV/B melléklet részletezi.

A KvVM rendelet 6. mellékletében szereplő térképek 810-es szelvényei mutatják az önkormányzat illetékességi területeit érintő helyeket.

2.3.4. Zajszennyezés

A magas gépjárműforgalom – főként a teherforgalom – jelentősen kiveszi a részét nemcsak a levegő, hanem a zajszennyezés terén is. Ez a zaj és rezgés időnként és helyenként az épületek állagának a romlásáért is felelős, valamint a városlakók nyugalma is zavarja.

Az OSB lapokat gyártó üzem zajkibocsátásának a csökkentésére a SWISS KRONO KFT elvégezte a kémény rekonstrukcióját.

A YOUNG KFT Jókai úti üzeme, a Spar és a Penny Market áruházai is a rakodás és szállítás megfelelő szervezésével tudják biztosítani a közelben lakók pihenéshez való jogának érvényesülését.

Betakarítási szezonban a Vörösmarty Mihály utcában élők pihenését zavarhatja a megnövekedett tehergépjármű forgalom, az utcában súlykorlátozás van érvényben.

A vasút személyszállítási tevékenysége nem túl jelentős, az ipari termelés erősödése esetén számolni lehet megnövekvő teherforgalommal.

A zömében gépjárművel történő áruszállítás a városközpont folyamatos terheléséért felelős.

A szabadidős tevékenységek közül két fontos területen szükséges komoly beavatkozás. Nyáron a gergelyiugornyai lakosok pihenéshez való joga sérül az éjszakai programokat kedvelők miatt.

Évszaktól függetlenül jelentkezhet a szórakoztató tevékenységet folytató vendéglátó egységek és vendégeik által a környezetet zavaró zajhatás.

3. Az elérni kívánt környezetvédelmi célok és a megvalósítás stratégiai eszközei

Az V. Nemzeti Környezetvédelmi Programban (továbbiakban: V. NKP) meghatározott

ÁTFOGÓ CÉL:

Hozzájárulás a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. A környezetügy átfogó felelőssége, hogy feladatai magas színvonalú ellátásával segítse elő az ország társadalmi-gazdasági fejlődését, ugyanakkor tudatosan lépjen fel a környezet terhelése, a természeti értékek rombolása és a természeti erőforrások nem megfelelő használata ellen, támogatva a társadalom környezettudatosságának növelését. Ez átfogó, rendszerszemléletű megközelítést és a környezeti szempontoknak az élet minden területén való figyelembe vételét teszi szükségessé.

A jövőképhez és az átfogó célkitűzéshez kapcsolódva az V. NKP **négy stratégiai és két horizontális célt** határoz meg. A célok elérését az egyes **stratégiai területeken** meghatározott célok és intézkedések, illetve az átfogó intézkedési területeken megfogalmazott cselekvési irányok biztosítják. A problémák gyökerének bemutatásával ösztönzi a hajtóerők pozitív irányú megváltoztatását, valamint biztosítja a környezetügy terén ehhez szükséges intézkedések megtételét.

3.1. I. Stratégiai cél: Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése.

Cél a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása. Ide tartozik a tiszta levegőjű, káros zajtól mentes, egészséges környezet biztosítása, a magas színvonalú környezeti infrastruktúra, valamint a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége és összhangja, az éghajlatváltozás hatásaihoz való adaptáció.

3.1.1. Levegőminőség javítása

3.1.2. Zajterhelés csökkentése

3.1.3. Egészséges ivóvíz biztosítása

3.1.4. Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás

3.1.5. Zöldfelületek védelme, zöldinfrastruktúra fejlesztése

3.2. II. Stratégiai cél: Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata.

Cél a természeti erőforrások, természeti értékek, ökoszisztémák védelme, helyreállítása, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása. Cél a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotának elérése, a talaj és a termőföld mennyiségi és minőségi védelme, a károsodott környezet helyreállítása.

3.2.1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem

3.2.2. Talajok védelme és fenntartható használata

3.2.3. Vizeink védelme és fenntartható használata

3.2.4. Környezeti kármentesítés

3.3. III. Stratégiai cél: Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése.

Cél a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzésére, a terhelhetőség/megújuló képesség figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása, a termeléssel és fogyasztással kapcsolatos környezeti nyomások csökkentése. Kiemelt figyelmet kell fordítani a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezetterhelés szétválására, azaz, hogy a lakosság növekvő jóléte csökkenő környezetterhelés mellett legyen biztosítható. Ez azonban nem valósulhat meg a környezeti igénybevételek és -terhelések egyéb országokba, térségekbe való áthelyezése, átterhelése révén. A fogyasztói magatartás megváltozása, a környezeti szempontból fenntartható termékek és szolgáltatások felé történő elmozdulás keresleti oldalról erősíti meg a termelői folyamatok „fenntarthatósága” iránti igényt. A fenntartható, körforgásos gazdaság erőforrás-takarékos (figyelemmel többek között az anyag-, a víz-, a terület-, a termőföld- és az energiahasználatra, az

újrahasználhatóság és a tartósság tervezésére, az anyagciklusok körfolyamattá zárására, a szállítási igények csökkentésére és az ellátási láncok rövidítésére); mérsékli a környezetre gyakorolt káros hatásokat (kibocsátások és hulladékok keletkezésének minimalizálása, a megújuló erőforrások fenntartható mértékű használata); növeli a termékek és szolgáltatások értékét a fogyasztók számára. A fenti törekvések hozzájárulnak a klímasemleges gazdaság megvalósításához is.

- 3.3.1. A környezettudatos termelés előmozdítása, az ökoinnováció ösztönzése
- 3.3.2. A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- 3.3.3. Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása, a megújulóenergia-hasznosítás növelése
- 3.3.4. Hulladékgyűjtés
- 3.3.5. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira
- 3.3.6. Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- 3.3.7. Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai
- 3.3.8. Az ásványkincsekkel való gazdálkodás környezeti szempontjai
- 3.3.9. Közlekedés és környezet
- 3.3.10. Turizmus és környezet

3.4. IV. Stratégiai cél: A környezetbiztonság javítása.

Cél az állampolgárok és az ökoszisztémák védelme a szélsőséges természeti folyamatok és természeti katasztrófák előrejelzésével és kárainak megelőzésével, csökkentésével, valamint a gazdasági tevékenységekből és az ipari balesetektől származó katasztrófák, környezeti károk megelőzésével és csökkentésével.

- 3.4.1. Kémiai biztonság
- 3.4.2. Nukleáris biztonság, sugárvédelem és környezet
- 3.4.3. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás

3.5. I. Horizontális cél: A társadalom környezettudatosságának erősítése.

Cél, hogy a társadalmi értékrendbe és gondolkodásmódba, a döntéshozatalba és az egyéni cselekvésekbe egyaránt beépüljön a környezettudatosság és a környezetünk iránti felelősség. Ezáltal biztosítható, hogy az emberi élet alapjait jelentő természeti erőforrások és értékek védelme és fenntartható használata, valamint az ezekkel szorosan összefüggő fenntartható életmód, fogyasztási és termelési szokások együttesen szolgálják a társadalom hosszú távú jóllétét.

3.6. II. Horizontális cél: A klímaváltozáshoz való alkalmazkodási képesség javítása.

Cél az éghajlatváltozással összefüggő hatások és károk mérséklése, valamint az éghajlatváltozás iránti érzékenység, illetve a sérülékenység csökkentése. Az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás minden szektort, minden társadalmi réteget érint. Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelemben az alkalmazkodás és a kibocsátások csökkentésére irányuló intézkedések egymás hatását segítsék, támogassák. Az adaptációs szempontokat országos, regionális és helyi szinten egyaránt figyelembe kell venni.

3.7. A célok megvalósítását segítő stratégiai eszközök

- 3.7.1. A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése
- 3.7.2. Társadalmi részvétel, környezeti információ
- 3.7.3. Környezetvédelem a területpolitikában

3.7.4.Környezetvédelem a településpolitikában

3.7.5.Közreműködés az Európai Unió környezetpolitikájának fejlesztésében és végrehajtásában

3.7.6.Nemzetközi együttműködés

3.7.7.Jogi szabályozás és jogalkalmazás

4. A tervezéshez kapcsolódó stratégiák, tervek

4.1. Az V. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv

Az V. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (a továbbiakban NTA-V) **Még szintén tervezet!** Magyarország 2021-2026 közötti időszakra szóló természetvédelmi stratégiai tervdokumentuma, amely a Nemzeti Környezetvédelmi Program önálló részeként meghatározza az állam természetvédelmi feladatai kapcsán követendő kiemelt célokat, kijelöli a cselekvési irányokat valamennyi érintett állami szerv, különösen a természetvédelmi igazgatási szervek számára.

Az NTA-V megvalósítása során elérendő kiemelt stratégiai jellegű, átfogó célok

- A biológiai sokféleség megőrzése, az Európai Unió 2030-ig szóló „Hozzuk vissza a természetet az életünkbe” biodiverzitás stratégia hazai megvalósítása (továbbiakban: EU biodiverzitás stratégia):
 - az EU biodiverzitás stratégiájában szereplő célkitűzéseket szem előtt tartva a 2020 utáni időszakra szóló nemzeti biológiai sokféleség megőrzési stratégia kidolgozása és végrehajtása – a biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztéma szolgáltatások további hanyatlásának megállítása 2030-ig, valamint állapotuk lehetőség szerinti javítása, helyreállítása;
 - a védelemben részesülő területek ökológiai szempontból koherens hálózatának kialakítása, a hazai zöld infrastruktúra kiterjesztése;
 - a hazai ökoszisztémák és szolgáltatásaik térképezése és értékelése, a megőrzést célzó ágazati együttműködések erősítése, az ökoszisztéma-alapú gazdálkodási megközelítés segítése;
 - az élőhely-rehabilitációs és -rekonstrukciós munkák folytatása, a degradált élőhelyek rekonstrukciója, az Európai Unió természet-helyreállítási tervének nemzeti megvalósítása;
 - a biológiai sokféleséget veszélyeztető inváziós fajok elleni fellépés;
- A Natura 2000 hálózat működtetése:
 - a hálózat működtetésével kapcsolatos feladatok finanszírozási kereteinek biztosítása;
 - a Natura 2000 fenntartási tervek elkészítése és ütemezett aktualizálása, valamint a Natura 2000 területekre vonatkozó természetvédelmi célkitűzéseket pontosító céldokumentumok összeállítása;
 - a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek helyzetének javítása;
 - a társadalmi elfogadottság és kommunikáció erősítése.
- A barlangok és a földtudományi természeti értékek természetvédelmi helyzetének javítása.
- Hazánk táji örökségének és táji sokféleségének ágazati együttműködésen alapuló komplex védelméhez szükséges feltételek kialakítása, jogi környezetének felülvizsgálata.
- Tájvédelmi kutatások támogatása, az eredmények vizsgálata, értékelése, valamint a tájdiverzitás-monitorozása.
- A természetvédelmi tervezés erősítése, a nemzeti parkok övezeti besorolásának kihirdetése.
- A természetvédelem jogi, intézményi, személyi és költségvetési hátterének fejlesztése.
 - Az európai uniós források természetvédelmi fejlesztések finanszírozására történő hatékony felhasználása.
- A nemzetközi természetvédelmi, tájvédelmi kötelezettségek teljesítése.
- A nemzeti park igazgatóságok, illetve a Természetvédelmi Őrszolgálat létszámának fejlesztése és megfelelő technikai eszközökkel való ellátása.

- Társadalmi kapcsolatok fejlesztése – nagyobb környezeti tudatosság elérése, a természetvédelem elfogadottságának javítása érdekében.
- A természetvédelem ökoturisztikai létesítményei és szolgáltatásai körének, színvonalának fejlesztése.
- A természetvédelmi kutatás, fejlesztés támogatása: a nemzeti park igazgatóságoknál, illetve az igazgatóságok megbízásából folyó, alkalmazott természetvédelmi (gyakorlati) kutatások ösztönzése, erősítése.
- A több, mint két évtizede működő Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) egységes működésének fenntartása, eredményeinek értékelése, bemutatása. Az NBmR felülvizsgálata, fejlesztése, rendszer-szemléletű összehangolása, a működtetés intézményi és pénzügyi háttérének hosszú távú biztosítása.
- A Természetvédelmi Információs Rendszer továbbfejlesztése:
 - a rendszer külső adatkapcsolatainak biztosítása, az állami nyilvántartások összehangolása;
 - a természetvédelmi biotikai adatgyűjtést célzó monitorozó programok adatszolgáltatásának felülvizsgálata, rendszer-szintű összehangolása, a működtetés intézményi és pénzügyi háttérének biztosítása;
 - természetvédelmi alapinformációkat hordozó térképek (Natura 2000, védett, ökoháló stb.) és térinformatikai fedvények lakosságai hozzáférhetőségének biztosítása.

4.2. Nemzeti Vízstratégia

A „Nemzeti Vízstratégia Vízgazdálkodásról, Öntözésről és az Aszálykezelésről” vizeink védelmével és fenntartható használatával kapcsolatban fogalmaz meg feladatokat.

„A stratégia megalkotásának célja a vizek mennyiségi és minőségi védelmének, a vízhasználatok (beleértve az ivóvízellátást, az ipari és öntözési célú vízkivételeket, az ökológiai vízigényeket) igényeinek, a vizek többletéből vagy hiányából eredő káros hatások csökkentésének, megelőzésének biztosítása. A stratégia az alkotmányos alapelvekre, a hazai és EU szabályozásra, a már elkészített egyéb stratégiákra, tervekre, programokra épül.

Feladata a vizek kezelésével kapcsolatos célkitűzések meghatározása, és a feladatok megoldásához szükséges intézkedések megvalósítási feltételeinek megteremtése, az öntözéses gazdálkodás lehetőségeinek megteremtése, a klímaváltozás és az aszály káros hatásainak megelőzése és mérséklése.

Magyarország vízpolitikai célkitűzései:

- Magyarország elsődleges célkitűzése felszíni- és felszín alatti **vizeinknek** a Víz Keretirányelv szerinti „**jó**” **minőségi és mennyiségi állapotának elérése és megőrzése**, valamint a velük való hosszú távú és fenntartható gazdálkodás a Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervek és a Nemzeti Környezetvédelmi Programban foglaltaknak megfelelően
- **A klímaváltozás hatásainak mérséklése**, beleértve az aszálykezelési feladatokat, az **aszály stratégia kidolgozása**
- **Az öntözési feltételek javítása**, az öntözéses gazdálkodás feltételeinek biztosítása, **a csapadékgazdálkodás támogatása**, a mezőgazdaság versenyképességének javítása
- **A mezőgazdasági termelők terheinek csökkentése**, a termelés biztonság vízgazdálkodási feltételeinek stabilizálása
- **A települések és a lakosság nem ivóvíz célú vízszükségletének biztosítására a csapadékvíz helyben hasznosításának támogatása, a helyi víztározás pályázatainak elősegítése**
- Az állam fokozott felelőssége mellett és a vízbiztonság megteremtése érdekében az árvizek és belvizek kezelése során a megelőzés, a vizek lehetőség szerinti visszatartása, a tározás növelése
- A Nitrát Irányelv követelményeinek teljesítése a kijelölt érzékeny területeken, a jó mezőgazdasági gyakorlat végrehajtásának elősegítése

- **Az állam szerepének erősítése** a vízellátási intézmények vagyongazdálkodásában, a vízszolgáltatásban, a víziközmű szolgáltatásban, a víziközművek állapotának javításában, az EU szabályozás teljesítésében (települési szennyvíz irányelv, ivóvízminőség irányelv)
- A vízügyi hatósági, felügyeleti tevékenység erősítése, megfigyelő rendszerek, adatbázisok fejlesztése
- **A közfoglalkoztatással ellátható vízgazdálkodási feladatok bővítése**, egységes ellátási rendszerének kidolgozásával a feladatellátás stabilitásának megteremtése
- **A nemzetközi együttműködés erősítése** a vízgazdálkodás területén
- Az állami vízgazdálkodási feladatok működési és fenntartási finanszírozása, **egységes normatívák** (munkanemenként és tevékenységenként fajlagos költségek) bevezetésével
- A szakterületi **oktatás és képzés megújítása** a kor tudományos színvonalának megfelelően, valamennyi korosztály számára az óvodástól a felnőttoktatásig
- Kutatás anyagi és infrastruktúrahálózatának kiépítése és fejlesztése

Települések vízgazdálkodása

Az eltelt időszak jelentős jogszabályi változásai szerint a települési önkormányzat számára kötelezően ellátandó feladat a közműves és a nem közműves ivóvízellátásról való gondoskodás, a 2000 LE (lakosegyenérték) szennyezőanyag-terhelés feletti településeken a szennyvízelvezetés és -tisztítás, valamint a 2000 LE szennyezőanyag-terhelés alatti, vízbázisvédelemmel érintett településeken a szennyvízelvezetés megoldása. A kistelepüléseken nem kötelező a csatornahálózat kiépítése, de az összegyűjtött szennyvizek tisztításáról és ártalommentes elhelyezéséről kötelező gondoskodni. A helyi vízrendezés, a vízkárelhárítás, valamint az árvíz- és belvízelvezetés ugyancsak a települési önkormányzat feladata.

Célmeghatározás

A komplex vízgazdálkodási feladatok körében kiemelt jelentőségű a települési vízellátás részére jó, a közegészségügyi követelményeknek is megfelelő minőségű ivóvíz biztosítása megfelelő vízkészlet-gazdálkodással, valamint az összegyűjtött és tisztított szennyvizek befogadóba történő bevezetése a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket is figyelembe vevő minőségi követelmények betartásával.

Kiemelten gondoskodni kell üzemelő (termelő) és távlati vízbázisaink minőségi megóvásáról, az állapotuk felmérésétől azok biztonságban tartásáig. Üzemelő vízbázisaink biztonságba helyezése és tartása önkormányzati, a távlati, az ország stratégiai ivóvíztartalékát képező vízbázisaink ugyanezen feladatainak ellátása állami felelősség. Az állapotfelmérés állami forrásokat igényel mindkét esetben. Az ennek elvégzéséhez 1993-95-ben indított Ivóvízbázis Védelmi Programot a források biztosításával be kell fejezni.

Települési víziközmű rendszereink állapota leromlott, rekonstrukciós és pótlási beruházások szükségesek a vagyontérkép megőrzése érdekében. A vízellátó és szennyvízelvezető és tisztító rendszerekben a tervszerű, megelőző karbantartás hiánya miatt, nagy a hálózati veszteség, illetve az infiltráció. A beruházások során a hatékony és energiatakarékos üzemeltetés feltételeit, a fenntarthatóságot biztosítani kell, valamint a vízellátásba bekapcsolt és szennyvízelvezető hálózatba bekötött lakások közötti különbség – az úgynevezett közműolló – felszámolását el kell érni.

A szennyvíztisztítás területén továbbra is jelentős feladatot jelent a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelv teljesítését szolgáló Nemzeti Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program előírt határidőre történő végrehajtása, valamint a tisztítás során keletkező szennyvíziszapok korszerű és energia-hatékony kezelése, hasznosítása és ártalommentes elhelyezése. A kommunális szennyvíztisztító telepekről kikerülő iszapot nyersanyagként kell figyelembe venni a hasznosítási folyamatok tervezése során. A tisztított szennyvíz újrahasznosításáról az Európai Unió új szabályozást tervez. Az új előírások megjelenését követően azok hazai jogrendszerbe történő átültetéséről, valamint az új alkalmazási feltételek megteremtéséről gondoskodni kell. Törekedni kell arra, hogy az általános gyakorlat mellett kapjon teret a tisztított szennyvíz helyben történő elhelyezése, a szikkasztás.

A településeken gondoskodni kell a csapadékvíz-gazdálkodásról, melynek során a keletkező csapadékvizek helyben-tartására, hasznosítására és a lefolyás késleltetésére, valamint a települési és területi elvezető rendszerek megfelelő kapcsolatának kialakítására kell törekedni. Egyúttal a vízgyűjtő-

gazdálkodási tervekre figyelemmel kell a tervezésről gondoskodni. Kiemelten kell kezelni és támogatási programokkal segíteni a vízvisszatartás lakossági lehetőségeit, vagy a településen belüli arra alkalmas területek hasznosítását.”

5. Környezetvédelem a településpolitikában az V. NKP alapján

A településtervezés célja – bizonyos korlátok közé rendezve – a település fejlődésének elősegítése, az élhető, egészséges települési környezet létrehozása, illetve biztosítása. A településtervezés két alapvető ága a településfejlesztés és a településrendezés. A fejlődés tudatos elősegítése a településfejlesztés, amelynek elsődleges dokumentuma a hosszú távú koncepció és a középtávú, megvalósítás orientált stratégia. A településrendezés meghatározza, illetve szabályozza, hogy a fejlesztési elképzelések milyen konkrét területek igénybevételével és hogyan valósíthatók meg. Fentiek alapján a településfejlesztés és a településrendezés összefüggő, egymást feltételező rendszert alkot. A települések harmonikus fejlesztése, a fenntarthatósági szempontok érvényesülésének településfejlesztési, településrendezési eszközökkel való elősegítése a különböző nemzetközi szervezetek és az EU szakpolitikáiban is egyre hangsúlyosabb szerephez jut. Ezt mutatja az EU Városi Környezet Tematikus Stratégiája, a fenntartható európai városokról szóló Lipcsei Charta (2007), a magyar elnökség alatt elfogadott Budapesti Nyilatkozat, a 8EAP „A környezeti fenntarthatóság előmozdítása (...) az épületek, (...) terén (...)” célja és a Városi Menetrend (Urban Agenda) is. Éghajlatvédelmi területen pedig a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségének (Covenant of Mayors) létrehozása és folyamatos bővülése. Az egészséges környezethez való jog érvényesítésének egyik eszköze az önkormányzatok által végzett településrendezési tevékenység. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény szerint a településfejlesztés és -rendezés célja a lakosság életminőségének és a település versenyképességének javítása érdekében a fenntartható fejlődést szolgáló településszerkezet és a jó minőségű környezet kialakítása, a természeti, táji és építészeti értékek gyarapítása és védelme, valamint az erőforrások kíméletes és környezetbarát hasznosításának elősegítése. A településtervezés fejlesztési ágában pedig jelentős szerephez jutottak az Integrált Településfejlesztési Stratégiák, melyek fontos környezeti aspektusokat is tartalmaznak: a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározzák a szükséges beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését. A környezetvédelmi törvény szerint a települési önkormányzat a fejlesztési feladatai során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását. Ennek egyik eszköze a településtervezéshez is kapcsolódó települési környezetvédelmi program (TKP). A TKP-t az NKP (és az NKP alapján kialakított megyei környezetvédelmi program) függvényében kell felülvizsgálni. A helyben fontos feladatok meghatározását szolgálják az elmúlt években jelentős számban készült, illetve kidolgozás alatt álló települési klímastratégiák, valamint a Fenntartható Klíma és Energia Akciótervek (SECAP) is.

A településeken a szabad talajfelszín jelentős és folyamatos csökkenése figyelhető meg mind az EU, mind hazánk esetében, ami megelőzhető a barnamezős területek újrahasznosításával, a szennyezett területek kármentesítésével, valamint a zöldmezős beruházások korlátozásával. Települési szinten nagyon fontos feladat, hogy fel kell készülni a klímaváltozás hatásainak kezelésére, beleértve a csapadékvízzel való gazdálkodást is, illetve szem előtt kell tartani a zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztésének lehetőségét is. A csapadékvíz-gazdálkodásnak és az infrastruktúra fejlesztésnek a befogadókra gyakorolt sajátos kölcsönhatásaira is figyelemmel kell lenni (pl. a Balaton teljes területét érő összes terhelés több mint 30%-a a parti települések belterületi csapadékvizéből származik). A fényszennyezés következtében nő az égbolt határfényessége, az éjszakai égbolt világosabb lesz. Ez negatív hatással lehet az emberi egészségre (pl. alvászavar, stressz), a természeti környezetre (pl. rovarok pusztulását okozhatja, csökkenti az éjszakai csillagos égbolt láthatóságát). A fényszennyezést részben okozó vakító fényforrások veszélyeztethetik a közlekedés biztonságát.

6. A megvalósítandó célok

Vásárosnamény környezetvédelmi programjában a fenti programok leképezése a következő területeken értelmezhető:

6.1. Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése.

6.1.1. Levegőminőség javítása

6.1.1.1. A közlekedés-eredetű porterhelés csökkentése.

6.1.1.2. A fűtési eredetű légszennyezés csökkentése.

6.1.1.3. A pollenterhelés csökkentése.

6.1.2. Zajterhelés csökkentése

6.1.2.1. Közlekedésszervezés lehetőségei.

6.1.2.2. A zajvédelmi rendelkezések betartása.

6.1.3. Egészséges ivóvíz biztosítása

6.1.3.1. Az ivóvízszennyezés megelőzésének lehetőségei.

6.1.3.2. A víziközmű-rendszer szükség szerinti folyamatos rekonstrukciója.

6.1.3.3. Vízbázis-védelem.

6.1.3.4. Az érzékeny vízbázis védelme.

6.1.4. Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás

6.1.4.1. A szennyvíztisztító rekonstrukciója.

6.1.4.2. A Perényi tanyai szennyvízkezelés lehetőségeinek átgondolása.

6.1.5. Zöldfelületek védelme, zöldinfrastruktúra fejlesztése

6.1.5.1. Zöldfelület-fejlesztés, -kezelés.

6.1.5.2. Esőkertek kialakításának ösztönzése.

6.1.5.3. Zöld-kék infrastruktúra fejlesztése.

6.2. Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata.

6.2.1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem

6.2.1.1. A helyi védelem alatt álló „Vitkai platánsor” állapotának megőrzése.

6.2.2. Talajok védelme és fenntartható használata

6.2.2.1. A természet- és környezetkímélő gazdálkodási módszerek terjesztése.

6.2.3. Vizeink védelme és fenntartható használata

6.2.3.1. A vízszennyezés megelőzésének lehetőségei.

6.2.3.2. Takarékos és hatékony vízhasználatot elősegítő intézkedések/beruházások ösztönzése, jó gyakorlatok terjesztése.

6.2.3.3. Folyóvizeink hullámtéri területein az illegális hulladék-elhelyezés megakadályozása, felszámolása.

6.2.4. Környezeti kármentesítés

6.2.4.1. A Tiszai PET Kupa akcióiban való részvétel, munkálataik segítése.

6.2.4.2. Barnamezős területek lehatárolása, fejlesztési lehetőségeinek meghatározása.

6.3. Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése.

6.3.1. A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése

6.3.1.1. A környezettudatos fogyasztói magatartás elterjesztését elősegítő szemléletformálási kampányok, akciók megvalósítása.

6.3.1.2. Helyi piacok létesítésének, illetve működtetésének ösztönzése.

6.3.2. Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása, a megújulóenergia-hasznosítás növelése

6.3.2.1. Középletek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása.

6.3.2.2. Az energiatakarékosság és -hatékonyság elterjesztését szolgáló szemléletformálási programok, kampányok, akciók, tanácsadás megvalósítása.

6.3.3. Hulladékgazdálkodás

6.3.3.1. A szelektív hulladékgyűjtés minőségének javítása szemléletformálással.

6.3.3.2. Az illegális hulladék-elhelyezés megelőzőse, felszámolása.

6.3.3.3. Tudatos vásárlói magatartás ösztönzése.

6.3.4. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

6.3.4.1. A helyi klímavédelmi (mitigációs és adaptációt segítő) stratégiák megvalósítása, összhangban a települési fejlesztési és környezetvédelmi tervekkel, programokkal, szabályozási kerettel.

6.3.4.2. Integrált csapadékvíz-gazdálkodási terv kidolgozása.

6.3.5. Közlekedés és környezet

6.3.5.1. A közlekedési igényt, személygépjármű forgalmat csökkentő kampányok szervezése.

6.3.5.2. A települési úthálózat por-, illetve síkosság mentesítése.

6.3.5.3. Az egyéni közlekedési szokások alakítása szemléletformálással, folyamatos tájékoztatással.

6.3.5.4. A gyalogos és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása.

6.3.6. Turizmus és környezet

6.3.6.1. A helyi értékek megismerését, bemutatását lehetővé tevő útvonalak kialakítása, fenntartása.

6.3.6.2. Honlapok folyamatos fejlesztése, bővítése.

6.4. A környezetbiztonság javítása.

6.4.1. Kémiai biztonság

6.4.1.1. Szemléletformálás a vegyi anyagok használatával kapcsolatban.

6.4.2. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás

6.4.2.1. A klímaváltozásból eredő szélsőséges időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák ismeretek terjesztése.

6.5. A társadalom környezettudatosságának erősítése.

Cél, hogy a társadalmi értékrendbe és gondolkodásmódba, a döntéshozatalba és az egyéni cselekvésekbe egyaránt beépüljön a környezettudatosság és a környezetünk iránti felelősség. Ezáltal biztosítható, hogy az emberi élet alapjait jelentő természeti erőforrások és értékek védelme és fenntartható használata, valamint az ezekkel szorosan összefüggő fenntartható életmód, fogyasztási és termelési szokások együttesen szolgálják a társadalom hosszú távú jóllétét.

6.6. A klímaváltozáshoz való alkalmazkodási képesség javítása.

Cél az éghajlatváltozással összefüggő hatások és károk mérséklése, valamint az éghajlatváltozás iránti érzékenység, illetve a sérülékenység csökkentése. Az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás minden szektort, minden társadalmi réteget érint. Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelemben az alkalmazkodás és a kibocsátások csökkentésére irányuló intézkedések egymás hatását segítsék, támogassák. Az adaptációs szempontokat országos, regionális és helyi szinten egyaránt figyelembe kell venni.

7. A célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedések, végrehajtandó feladatok, a megvalósítás sorrendje és határideje, költségigények és források megjelölése, a várható eredmények, mérőszámok.

Cél – célállapot	Végrehajtandó feladat	Várható eredmények, mérőszámok	Megvalósítás ideje	Várható költség /Ft/ Forrás	Felelős és közreműködő	Fontos-sági sorrend
1. Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése						
1.1. A levegőminőség javítása						
1.1.1. A közlekedés-eredetű porterhelés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> - Forgalmiszervezés. - Elkerülő utak építése. - Az utak pormentesítése és a zöldterületek utak melletti területének lehetőség szerinti növelése. - Szilárd burkolat nélküli utak burkolattal történő ellátása. 	<ul style="list-style-type: none"> - Csökkenő porterhelés, javuló életminőség. <u>Mérőszámok:</u> - Folyamatosan tisztított útszakaszok hossza. - Újonnan burkolt vagy felújított útszakaszok hossza. 	2023-2028 folyamatos	-- - 6 Md/ pályázati forrás - 6 M/év kp-i forrás	Önkormányzat, Magyar Közút, Magyar Állam, vállalkozások.	I.
1.1.2. A fűtési eredetű légszennyezés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> - A lakossági hulladékégetés megszüntetése. - A fűtési rendszerek korszerűsítése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kevesebb korom, rákkeltő vegyület levegőbe kerülése. <u>Mérőszámok:</u> -Tájékoztató felhívások száma. 	2023-2028 folyamatos	- 0,6 Md pályázati forrás	Önkormányzat, katasztrófavédelem, pályázati, támogatási lehetőségek.	I.
1.1.3. A pollenterhelés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> - A parlagfű és egyéb gyomnövények irtása. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kevesebb allergiát kiváltó virágpor. <u>Mérőszámok:</u> -Gyommentesítési felszólítások száma. - Gyommentes területek 	2023-2028 folyamatos	-3 M/év kp-i forrás, közfoglalkoztatási program	Önkormányzat	I.

		arányának növekedése.				
1.2. A zajterhelés csökkentése						
1.2.1. Közlekedésszervezés lehetőségei	- Az aktív közlekedés népszerűsítése. - A kerékpáros közlekedés feltételeinek további megteremtése és használatára ösztönzés. Új útszakaszok megépítése. - Környezetvédelmi jeles napokon kerékpáros programok szervezése.	Csökkenő zajterhelés, erősödő kerékpárhasználat. <u>Mérőszámok:</u> A kerékpárutak hosszának alakulása. A rendezvényeken megjelentek száma.	2023-2028 folyamatos	- 320 M pályázati forrás -300 000/év költségvetés	Önkormányzat	II.
1.2.2. A zajvédelmi rendelkezések betartása	- A helyi zajvédelmi szabályok felülvizsgálata, betartatása. - A zajkeltő tevékenységeknél a jogszabályi előírások betartása.	Kisebber zajterhelés, nyugodtabb lakókörnyezet. <u>Mérőszámok:</u> Ellenőrzések száma, bejelentések alakulása. Zajkibocsátási határértékek száma.	2023-2028 folyamatos	-költségvetés	Önkormányzat	III.
1.3. Egészséges ivóvíz biztosítása						
1.3.1. Az ivóvízszennyezés megelőzésének lehetőségei	- Az illegális rákötések felderítése, csőtörés esetén a minél gyorsabb kárelhárítás. A víztisztító technológia pontos alkalmazása.	Tiszta, egészséges ivóvíz biztosítása a település minden részén. <u>Mérőszámok:</u> Ellenőrzések száma.	2023-2028 folyamatos	-költségvetés, pályázati forrás	Önkormányzat, Vízi Közmű Társulások, üzemeltető, lakosság	I.
1.3.2. A víziközmű-rendszer szükség szerinti folyamatos rekonstrukciója	- Az elavult csatornarendszer szakaszainak lehetőség szerinti cseréje, a minőségi paraméterek biztosítása.	Tiszta, egészséges „csapvíz” biztosítása a település minden részén. <u>Mérőszámok:</u> Kicserélt vezeték szakaszok hossza.	2023-2028 folyamatos	-2 Md pályázati, kp-i forrás	Önkormányzat, Vízi Közmű Társulások, üzemeltető	I.
1.3.3. Vízbázis-védelem	-Az üzemelő vízbázisaink esetében az emberi tevékenységből származó szennyezések megelőzése, a földtani közeg védelme.	A védőterületen belül a szennyezések elkerülése.	2023-2028 folyamatos	-víz- és csatornadíj, önkormányzati támogatások	Önkormányzat, üzemeltető	I.

1.3.4. Az érzékeny vízbázis védelme	A település távlati vízbázisa is sérülékeny minőségű. Fokozott védelme szükséges.	A védőterületen belül a szennyezések elkerülése. A túlzott vegyszerezés, N kijuttatás megakadályozása.	2023-2028 folyamatos	kp-i források	önkormányzat, víziközmű szolgáltató	I.
1.4. Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás						
1.4.1. A szennyvíztisztító rekonstrukciója	-A vásárosnaményi szennyvíztisztító teljes rekonstrukciója. A rekonstrukcióig az elfogadott szennyezés-csökkentési ütemterv betartása.	A tisztítási paraméterek teljesülése, a befogad terhelésének csökkenése. <u>Mérőszámok:</u> A bírságok „elmaradása”, csökkenése.	2023-2028 folyamatos	-1,8 Md pályázati, kp-i forrás	üzemeltető, tulajdonos	I.
1.4.2. A szennyvíztisztítás hatásfokának növelése	A csapadékvíz bevezetések megszüntetése a szennyvízgyűjtő rendszerbe.	Csökken a beérkező tisztítandó víz mennyisége.	2023-2028 folyamatos		üzemeltető, tulajdonos	II.
1.4.3. A Perényi tanyai szennyvízkezelés lehetőségeinek átgondolása	Pályázati lehetőség esetén az egyedi – 70-100 Le közötti – szennyvíztisztító rendszer és a kapcsolódó gyűjtőcsatorna kiépítése.	Csökken a talajba szivárgó szennyvíz mennyisége a nem megfelelő szigetelésű emésztőkből.	folyamatos	-1,8 Md pályázati, kp-i forrás	önkormányzat, Magyar Állam, víziközmű szolgáltató	III.
1.5. Zöldfelületek védelme, zöldinfrastruktúra fejlesztése						
1.5.1. Zöldfelület-fejlesztés, -kezelés	A meglévő zöldfelületek felmérése, gondozása, védelme, rehabilitációja, lehetőség szerinti bővítése, fenntartható módon történő használata. A zöldterületek kímélete – barnamezős beruházások előtérbe	A városklíma, a vízháztartás, páratartalom, hőháztartás, levegőminőség javulása. <u>Mérőszámok:</u> A zöldterületek nagyságának változása, ültetett/cserélt fák száma.	2023-2028 folyamatos	- 30 M Pályázati forrás -12 M/év, kp-i forrás,	önkormányzat	I.

	helyezése.					
1.5.2. Esőkertek kialakításának ösztönzése	Az esőkertek segítenek a heves esőzésekkor lezúduló csapadék levezetésében, miáltal vízkedvelő növények ágyásaiba vezetődnek. Ez lehetőséget ad a csapadék lefolyásának lassítására, és a vízvisszatartásra. Önfenntartóvá tervezése.	A városklíma, a vízháztartás, páratartalom, hőháztartás, levegőminőség javulása. <u>Mérőszámok:</u> A kialakított esőkertek száma, területük nagysága.	2023-2028 folyamatos	2-3M -Pályázati és saját forrás	önkormányzat, ingatlan tulajdonosok, ingatlanhasználók	III.
1.5.3. Zöld-kék infrastruktúra fejlesztése	A természeti és a vízi területek összefüggő hálózatainak kialakítása, működésük biztosítása. Településünk természetes vizekben gazdagságának, valamint a vízvisszatartás lehetőségeinek a kiaknázását is jelenti, összekapcsolva a zöldfelületekkel.	Segíthetnek javítani a városi levegő minőségét. Kedvező hatásúak a lakók fizikai és mentális állapotára, ösztönzik a közösségi szellemet. <u>Mérőszámok:</u> A kialakított többfunkciójú területek száma, nagysága.	2023-2028 folyamatos	- 120 M Pályázati forrás -12 M/év, kp-i forrás,	önkormányzat, beruházók	II.
2.A természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata						
2.1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem						
2.1.1. A helyi védelem alatt álló „Vitkai platánsor” állapotának megőrzése	Évszakonkénti állapotfelmérés. Ha szükséges, a kártevők elleni védekezés.	A fasor egyedei állapotának szinten tartása. <u>Mérőszámok:</u> Az elvégzett munkálatok mennyisége.	2023-2028 folyamatos	460 000 Ft évente , költségvetés	önkormányzat	II.
2.2. Talajok védelme és fenntartható használata.						

2.2.1. A természet- és környezetkímélő gazdálkodási módszerek terjesztése	A folyamatos tájékoztatás biztosítása és a minták terjesztése a helyi média segítségével.	A bevált módszerek célközönség általi nagyobb megismerése.	2023-2028 folyamatos	Központi és uniós források	önkormányzat, falugazdászok, ONTSZ	II.
2.3. Vizeink védelme és fenntartható használata						
2.3.1. Az élővizek szennyezése megelőzésének lehetőségei	A szennyvíztisztítók által kibocsátott tisztított szennyvíz paramétereinek megfelelése a befogadóba való bocsátása előtt. A lakossági illegális szennyvízbevezetések megakadályozása a csapadékvíz elvezető rendszerbe.	Tisztább élővizek, élhetőbb környezet. <u>Mérőszámok:</u> A szennyvízbírságok mennyiségének a csökkenése. A felderített illegális bekötések számának alakulása.	2023-2028 folyamatos	saját és pályázati források	önkormányzat, víziközmű szolgáltató, lakosság	I.
2.3.2. Takarékos és hatékony vízhasználatot elősegítő intézkedések/beruházások ösztönzése, jó gyakorlatok terjesztése	Az otthoni vízfelhasználás újragondolását, az ivóvíz-minőségű víz felhasználását csökkentő gyakorlatok/technikák terjesztése, alkalmazása.	Csökkenő ivóvíz-felhasználás, az esővíz és szürke vizek használatának növekedése. <u>Mérőszámok:</u> Csökkenő ivóvíz-fogyasztási adatok.	2023-2028 folyamatos	saját és pályázati források	önkormányzat, víziközmű szolgáltató, lakosság	II.
2.3.3. Folyóvizeink hullámtéri területein az illegális hulladék-elhelyezés megakadályozása, felszámolása	A területeken hulladéklerakást tiltó táblák kihelyezése, lehetőség szerinti ellenőrzés. A felderített hulladék felszámolása.	Tisztább élővizek, élhetőbb környezet. <u>Mérőszámok:</u> A felderített/megszüntetett lerakások számának alakulása.	2023-2028 folyamatos	saját, állami és pályázati források	önkormányzat, lakosság, oktatási intézmények, vízügy	II.
2.4. Környezeti kármentesítés						
2.4.1. A Tiszai PET Kupa akcióiban való részvétel, munkálataik	A Felső-Tiszán tartandó akciókban való további hatékony közreműködés.	Több tonnányi, a vízen idejű hulladék összegyűjtése, tisztább	2023-2028 folyamatos	saját, állami és pályázati források	önkormányzat, lakosság, oktatási intézmények, vízügy, „PET kalózok”	II.

segítése		partszakaszok. <u>Mérőszámok:</u> Az összegyűjtött hulladék mennyisége, megtisztított területek nagysága.				
2.4.2. Barnamezős területek lehatárolása, fejlesztési lehetőségeinek meghatározása	A településfejlesztési stratégiákban a területek lehatárolása, beruházásoknál előtérbe helyezése.	Csökkenő zöldterület-elvonás. Területek újrahasznosítása. <u>Mérőszámok:</u> Barnamezős hasznosított területek nagysága.	2023-2028 folyamatos	saját, állami és pályázati források	Önkormányzat, beruházók	II.
3. Az erőforrás-takarékosság és a – hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése						
3.1. A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése						
3.1.1. A környezettudatos fogyasztói magatartás elterjesztését elősegítő szemléletformálási kampányok, akciók megvalósítása	A környezettudatos fogyasztói magatartás elterjesztését elősegítő szemléletformálási kampányok, akciók szervezése.	Csökkenő csomagolási hulladék mennyisége, kevesebb élelmiszerpazarlás. <u>Mérőszámok:</u> Megvalósított programok, résztvevők száma.	2023-2028 folyamatos	saját és pályázati források	önkormányzat, lakosság, oktatási intézmények, civil szervezetek	III.
3.1.2. Helyi piacok létesítésének, illetve működtetésének ösztönzése	A fogyasztási szokások megváltoztatásának előmozdítása. A fenntartható termelés és fogyasztás környezeti hatásainak a csökkentése. A helyi, illetve környezetbarát termékek fogyasztásának a népszerűsítése.	A helyben előállított termékek helyi piacának kiépülése. A hulladékok mennyiségének a csökkenése. <u>Mérőszámok:</u> Megvalósított programok,	2023-2028 folyamatos	saját, állami és pályázati források	önkormányzat, helyi termelők, üzletek	II.

		részvevők száma.				
3.2. Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása, a megújulóenergia- hasznosítás növelése						
3.2.1. Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiatakarékosságának javítása	Tovább folytatni az intézmények energiatakarékossági felújítását a futó és a későbbiekben megjelenő támogatási lehetőségek felhasználásával.	Csökkenő energiafogyasztás, fenntarthatóbb város. <u>Mérőszámok:</u> Megvalósított beruházások száma, mérhető energia- megtakarítás.	2023-2028 folyamatos	-pályázati források	önkormányzat, fenntartók	I.
3.2.2. Az energiatakarékosság és -hatékonyság elterjesztését szolgáló szemléletformálási programok, kampányok, akciók, tanácsadás megvalósítása	A lakosság életvitelében és fogyasztási szokásaiban az energiatudatos gondolkodás kialakítása, alkalmazása.	Csökkenő energiafogyasztás, fenntarthatóbb város. <u>Mérőszámok:</u> Megvalósított programok száma.	2023-2028 folyamatos	-saját és pályázati források	önkormányzat, lakosság, közszolgáltatók, civilek	II.
3.3. Hulladékgyűjtés						
3.3.1. A szelektív hulladékgyűjtés minőségének javítása szemléletformálással	A szelektív hulladékgyűjtés további népszerűsítése, minőségének javítása.	Csökkenő kommunális hulladékmennyiség, tisztább szelektív hulladék. <u>Mérőszámok:</u> Megvalósított programok száma. A szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségi	2023-2028 folyamatos	-önkormányzati, pályázati források	önkormányzat, lakosság, közszolgáltató	II.

		arányának növekedése.				
3.3.2. Az illegális hulladék-elhelyezés megelőzőse, felszámolása	A hulladékelhagyó magatartás szankcionálása, lakossági veszélyes hulladék gyűjtési akciók szervezése. A helyben történő komposztálás lehetőségeinek népszerűsítése.	Az elhagyott hulladékoknak a környezeti elemekre gyakorolt kockázatos hatása csökken, a vizek, talajok védelme nő, a városkép rendezettebb, tisztább, kevesebb a lerakóra kerülő hulladék mennyisége. <u>Mérőszámok:</u> Az összegyűjtött szelektív és veszélyes hulladék mennyiségének az alakulása.	2023-2028 folyamatos	-önkormányzati, pályázati források	önkormányzat, lakosság, közszolgáltató	II.
3.3.3. Tudatos vásárlói magatartás ösztönzése	A tudatos vásárlói magatartást (pl. tartós és újrahasználatos termékek választása/előnyben részesítése), környezettudatos életmód megvalósítását (pl. háztartáson belüli újrahasználat, házi komposztálás) szolgáló ismeretterjesztés, fórumok szervezése.	Csökkenő hulladék mennyisége, valós szükségletet kielégítő fogyasztás. <u>Mérőszámok:</u> Megvalósított programok, résztvevők száma, hulladék mennyiségének alakulása.	2023-2028 folyamatos	-önkormányzati, pályázati források	Önkormányzat, üzletek, lakosság	III.
3.4. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira						
3.4.1. A helyi klímavédelmi (mitigációs és adaptációt segítő) stratégiák megvalósítása, összhangban a települési	A klímavédelmi tervek folyamatos figyelemmel kísérése, időszakos felülvizsgálata, szükség szerinti módosítása.	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése. <u>Mérőszámok:</u> A felülvizsgált programok száma.	2023-2028 folyamatos	-önkormányzati, pályázati források	Önkormányzat, vállalkozók, lakosság	II.

fejlesztési és környezetvédelmi tervekkel, programokkal, szabályozási kerettel						
3.4.2. Integrált csapadékvíz-gazdálkodási terv kidolgozása	A csapadékvíz visszatartási lehetőségek kiaknázása a futó és később megjelenő pályázati támogatások, saját források függvényében.	Élhetőbb város, önnfenntartó zöldfelületek. <u>Mérőszámok:</u> Felújított zöldfelületek aránya, talajba szivárogtató felületek mennyisége.	2023-2028 folyamatos	-önkormányzati, pályázati források	-önkormányzat	II.
3.5. Közlekedés és környezet.						
3.5.1. A közlekedési igényt, személygépjármű forgalmat csökkentő kampányok szervezése	Tovább folytatni a környezetbarát közlekedési módokat népszerűsítő programokat. Autómentes nap, kerékpáros túrák, séták.	Tisztább levegő, kapcsolatok építése. <u>Mérőszámok:</u> Környezetvédelmi akciónapok és a résztvevők száma.	2023-2028 folyamatos	önkormányzati, pályázati források	-önkormányzat, oktatási intézmények, civil szervezetek	III.
3.5.2. A települési úthálózat por-, illetve síkosság-mentesítése	Az utak tisztaságának, a balesetmentes közlekedés feltételeinek a megtartása környezetbarát anyagok alkalmazásával. A még szilárd burkolat nélküli önkormányzati utak szilárd burkolattal történő ellátása.	Élhető város, tisztább levegő, biztonságos útfelületek. <u>Mérőszámok:</u> A tisztított, valamint új, szilárd burkolattal ellátott felületek nagyságának alakulás.	2023-2028 folyamatos	önkormányzati forrás, pályázatok	önkormányzat	I.
3.5.3. Az egyéni közlekedési szokások alakítása szemléletformálással, folyamatos tájékoztatással.	Önkormányzatunk már több éve „Kerékpárosbarát település”, ezt országos szinten is elismerték. Jó lenne, ha a városon belül minél többen hagynák otthon az autójukat, amikor iskolába viszik a	Kevesebb kipufogógáz, egészségesebb, többet mozgó emberek. <u>Mérőszámok:</u> Környezetvédelmi	2023-2028 folyamatos	önkormányzati, pályázati források	-önkormányzat, oktatási intézmények, civil szervezetek	III.

	gyermeküket, vagy munkába indulnak.	akciónapok és a résztvevők száma.				
3.5.4. A gyalogos és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása	A hiányzó járda- és kerékpárutak megépítése, valamint ezek karbantartása, a biztonságos használat feltételeinek megteremtése vagy fenntartása érdekében.	Biztonságos kerékpározási és kényelmes gyaloglási feltételek megteremtése, fenntartása. <u>Mérőszámok:</u> A megépített/felújított kerékpárutak/járdaszakaszok hossza.	2023-2028 folyamatos	önkormányzati, pályázati források	önkormányzat	II.
3.6. Turizmus és környezet						
3.6.1. A helyi értékek megismerését, bemutatását lehetővé tevő útvonalak kialakítása, fenntartása	A természeti értékeinkben rejlő előnyök kiaknázása azok károsodásának elkerülésével. A kerékpáros turizmus ösztönzése. Lehetőség szerint csatlakozás a Szatmár-Beregi Natúrpark rendszeréhez. Vízi turizmus további fejlesztése. A Települési Értéktár értékeinek a népszerűsítése.	A település értékeinek fokozottabb védelme. <u>Mérőszámok:</u> A kerékpáros és vízi turisták száma.	2023-2028 folyamatos	2M/év költségvetés	önkormányzat, vállalkozók, Tourinform Iroda	I.
3.6.2. Honlapok folyamatos fejlesztése, bővítése	A település értékeit naprakészen bemutató, felhasználóbarát honlap/ok üzemeltetése.	Naprakész információk a leendő látogatók számára <u>Mérőszámok:</u> A turisták számának alakulása.	2023-2028 folyamatos	költségvetés	önkormányzat, Tourinform Iroda	II.
4. A környezetbiztonság javítása						
4.1. Kémiai biztonság						

4.1.1. Szemléletformálás a vegyi anyagok használatával kapcsolatban	A vegyi anyagok mindennapjaink részévé váltak. Alkalmazásuk azonban nem csak javítja életminőségünket, hanem egyben kockázatot is jelenthet mind az emberi egészségre, mind a környezetre. Az iskolai oktatáson túl a felnőttek ismereteinek megújítása, bővítése a háztartási balesetek, mérgezések lekerülése érdekében. A vegyi anyagokkal kapcsolatos előírások betartása.	A környezetbarát termékek népszerűsítése, sav-lúg elkülönítése, felelős használatának „újratartása”. <u>Mérőszámok:</u> Tájékoztató kiadványok, rendezvények száma.	2023-2028 folyamatos	önkormányzati, pályázati források	önkormányzat, oktatási intézmények, civil szervezetek	III.
4.2. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás						
4.2.1. A klímaváltozásból eredő szélsőséges időjárási hatások elleni védekezést segítő ismeretek terjesztése	A klímaváltozásból eredő szélsőséges időjárási hatások elleni védekezést segítő ismeretek terjesztése. A villámárvizek, viharkárok elleni védekezés, a kialakult károk hatásainak a mérséklésre való felkészítés információátadással.	Tájékoztató kiadványok készítése, a városi honlapon, televíziócsatornán az aktualitások elérhetővé tétele. <u>Mérőszámok:</u> Tájékoztató kiadványok, rendezvények száma.	2023-2028 folyamatos	önkormányzati, pályázati források	önkormányzat, lakosság, gazdálkodók	III.

8. A kitűzött célok megvalósításnak eszközei, szabályozási, ellenőrzési, értékelési rendszere

Az Önkormányzat képviselő-testületének a feladata, hogy szervezeti kereteinek és eszközrendszerének lehetőségei szerint biztosítsa a IV. VKP-ban meghatározott célok, feladatok megvalósításának feltételeit. A környezeti szempontok beépítését minden olyan fejlesztési tevékenységbe, amely a környezet és az emberek életminőségét, állapotát befolyásolják.

Biztosítani kell a szükséges forrásokat a megvalósításhoz.

A jogszabályi háttér biztosításához ki kell dolgozni és elfogadni, vagy módosítani a helyi rendeleteket. Fel kell ruházni az ellenőrzésért felelőseket – pl. közterület-felügyelők – a szükséges jogosítványokkal. Az évenkénti feladatokat éves környezetvédelmi ütemtervben kell meghatározni.

Értékelni kell a megvalósítást az éves ütemterv szerint, javaslatot tenni a szükséges módosításokra.

9. A települési sajátosságokból adódó feladatok

9.1. A légszennyezés

A légszennyezés legjelentősebb forrása a közúti közlekedés és fűtési szezonban a lakossági fűtés. A városon áthaladó 41. számú főúton folyamatos forgalomműködés tapasztalható, amely jelentős levegőszennyezést okoz. A közlekedésből adódó levegőszennyezés elsősorban a nagy gépjárműsűrűségből, a közlekedésszervezés hiányosságaiából, a gépkocsik egy részének nem megfelelő műszaki állapotából és a megnövekedett kamionforgalomból adódik. Az energiatermelés által okozott szennyezés értéke a fűtőkorszerűsítések miatt számottevően csökkent, a földgáz bevezetésével a fűtési energiaszerkezet nagymértékben korszerűsödött.

A város valamennyi településrésze ellátott vezetékes földgázzal, azonban az energiaárak megnövekedése miatt egyre többen térnek vissza a gázfűtésről vagy –mellét a „hagyományos” fűtésre, ezért a füstgázok jelentős levegőszennyezést okoznak. Különösen kellemetlenül érezhető ennek a hatása inverziós körülmények között, amikor „megtelepszik a városban a füst”, és még a levegővétel is kellemetlen.

Jó lenne, ha már ez a tendencia erősödik, mert a jövedelmi viszonyok jelentős javulására egyelőre nem lehet számítani, legalább megfelelő szűrőbetétek készülékek – elfogadható áron – a lakossági tüzelőberendezésekhez is, mert így egyre nagyobb a környezet terhelése, ami az egészségi állapot romlását és a „jószomszédi viszony megromlását” is okozza.

Az elhanyagolt területeken a vegetációs időszakban a gyomnövények virágporai is hozzájárulnak a levegő állapotának a romlásához.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.1.1.; 1.1.2.; 1.1.3.; 3.2.1.; 3.4.1.; 3.5.1.; 3.5.2.; 3.5.3.; 3.5.4.; számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.2. A zaj- és rezgés elleni védelem

A magas gépjárműforgalom – főként a teherforgalom – által okozott zaj- és rezgésterhelés csökkentésére megoldási módot a forgalom korlátozása, illetve szabályozása, és az elkerülő utak megépítése jelentene.

A szabadidős tevékenységek által okozott zajterhelés, zavaró hatás kiküszöbölése helyi rendeletalkotással, ezután pedig folyamatos és következetes ellenőrzéssel és szükség esetén szankcionálással oldható meg.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.2.1.; 1.2.2.; 3.5.1.; 3.5.3.; 3.5.4. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.3. A zöldfelület-gazdálkodás

A település területén folyamatosak a fejlesztések ezen a területen. Főként pályázati források nyújtanak lehetőséget a megújításra. Fontos feladat a már elkezdett zöldfelület-felmérés folytatása, lehetőség szerint a területek állapotának minősítése. A megfelelő felújítás és lehetőség szerint a gondozott zöldterületek bővítése fontos esztétikai és egészségügyi kérdés is. Folyamatosan szükséges elvégezni az előregedett növényzetek cseréjét, s meglévő zöldterületek folyamatos gondozását.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.1.3.; 1.5.1.; 1.5.2.; 2.1.1. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.4. A települési környezet és a közterületek tisztasága

A legtöbb problémát érintő terület ez volt az elmúlt években a város környezetvédelmében. Sorozatosan a hulladékelhagyó magatartás eredményével szembesültek a jóérzésű emberek. Szemét az utak, bekötőutak mentén. Háztartási és építési törmelék az erdőkben, trágyával kevert szeméthalmok a víztorony tövében és a legkülönbözőbb helyeken. A hulladékgazdálkodási törvény szerint az elhagyott hulladék ártalmatlanítási költsége, ha nem azonosítható a hulladék tulajdonosa, az ingatlan tulajdonosát terheli, amíg nem igazolódik a valódi „szeméttulajdonos” kiléte. A járdákon, buszváró helyeken is töméntelen szemetet kell naponta többször is eltakarítani. Fontos lenne központilag komolyabb szankciókat tartalmazó jogszabályokat alkotni.

Nagyon sok az elhanyagolt ingatlan. Nyaranta a szeméthalmok és a parlagfű, valamint egyéb gyomnövények miatt több tucat esetben kell felszólítást alkalmazni.

A házak előtti járdaszakaszok, a vízlevezető árkok tisztán tartását sem érzi minden ingatlanhasználó a saját feladatának.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.1.1.; 1.1.3.; 1.5.1.; 1.5.3.; 3.3.2.; 3.5.2. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.5. Az ivóvízellátás

Fontos és önkormányzati kötelező feladat is az egészséges ivóvíz biztosítása.

Sikeresen megvalósult Gergelyugornyán és a Perényi tanyán is az ivóvíz minőségének a javítása. A víznyerő helyekről így már az uniós jogszabályoknak megfelelő minőségű ivóvíz kerül a vezetékekbe. Az előregedett vezetékrendszerek cseréjére kell pályázati lehetőségeket találni az üzemeltetőnek és a fenntartónak.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.6. A csapadékvíz-gazdálkodás

Jelenleg a települések többségén ez is kimerül a csapadék gyors elvezetésében, pedig a vízvisszatartás is nagyon fontos feladat, különösen az aszfaltozott, betonozott területeken van ennek jelentősége. Megfelelő teret kellene biztosítani a talajvíz utánpótlására, pl. ahol lehet „gyeprácsos” beépítést, stb. alkalmazva. A megfelelő vízvisszatartás a levegő szállópor tartalmát is befolyásolja, ami a légúti problémák egyik fontos forrása. A legújabb pályázati lehetőségek ezeket a megoldásokat helyezik előtérbe.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.5.1.; 1.5.2.;1.5.3.; 2.3.2. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.7. A kommunális szennyvízkezelés

A város területén két kommunális szennyvíztisztító telep üzemel. A gergelyiugornyai csak csatornán elvezetett szennyvizet fogad, míg a vásárosnaményira kerül a beregi térség tengelyen szállított – szippantós – szennyvizeinek legális része is. Nagyon fontos lenne, hogy eljusson a lakosság arra a tudati szintre, hogy ne csak az anyagi oldalt nézze, amikor illegálisan „helyezi el” a szennyvizét a kertek alatt, illetve csatlakoztatja be a csapadékvíz-elvezető rendszerbe, vagy vezeti be régi, használaton kívüli kútba, mert az elszivárgó szennyvíz súlyosan elfertőzheti a talajvizet, ezáltal az öntözésre használt talajvízkutak vizét, illetve mélyebbre szivároghat a talaj termőrétegét, illetve a rétegvizekig is eljuthat. Az illegálisan „leeresztett”, szippantott folyékony hulladék komoly gondokat okozott több esetben is az önkormányzatnak, az üzemeltetőnek, illetve a város „jó hírének”.

A gergelyiugornyai telep teljes felújítása megtörtént, a naményira vonatkozó szennyezés-csökkentési ütemterv megvalósítása a telep felújításáig fontos feladat, mert ha nem tudja teljesíteni a tisztított szennyvízre vonatkozó paramétereket, melyeket a befogadóba való jutás előtt kellene elérni, akkor folyamatosan szennyvízbírságot kell fizetnie az üzemeltetőnek.

Megfelelő pályázati forrás segítségével lehet csak megvalósítani a telep rekonstrukcióját.

Megoldásra vár még a Perényi tanyán is a szennyvíz gyűjtése és kezelése.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.4.1.; 1.4.2.; 1.4.3. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.8. A települési hulladék-gazdálkodás

2013. január 1. napjától a településen összegyűjtött, nem hasznosítható hulladék a kisvárdai lerakóra kerül. A szelektív gyűjtőrendszer bevezetése óta a lakosság jelentős része fokozott figyelmet fordít az újrahasznosítható hulladékok elkülönített gyűjtésére. Az aktív magatartásnak köszönhetően 2017. január 2-től a havi gyűjtést a közszolgáltató kéthetenkéntire bővítette. A közszolgáltatási kötelezettség 2023. július első napjától az önkormányzati területről az állami feladatok közé kerül.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik a 3.1.1.; 3.3.1.;3.3.2.; 3.3.3. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.9. Az energiagazdálkodás

Nagy kiadást jelent a városi költségvetésben – és a családokéban is – a korszerűtlen fűtési, szigetelési rendszerek megléte. Tovább kell folytatni az önkormányzat fenntartásában működő intézmények energiahatékonyságának a növelését, a nyílászárók cseréjét, fűtése korszerűsítését.

A termálfürdő fűtési rendszerének a hatékonysága is további tervezéseket igényel.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.1.2.; 3.1. és 3.2. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.10. A közlekedés szervezése

Nincs a városban a településrészeket összekötő helyi tömegközlekedés. Tanítási időben iskolakezdekő és befejezőkor nagyon magas a gépjármű forgalom. Viszonylag kevés a „telekocsik” aránya, jellemzően 1-2 személy utazik csak egy gépjárművel.

A városközpontot tehermentesíteni kellene.

Az új híd megépülése még több lehetőséget nyújt a biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek kihasználására. Célszerű lenne a kerékpárutak mentén pihenőhelyek kialakítása, illetve kerékpár

kölcsönző helyek létesítése. Ez az alternatív turizmus kedvelőinek is lehetőséget nyújtana a közeli természeti értékek olcsó és környezetbarát felkeresésére. Olcsó kerékpáros turisták fogadására és kiszolgálására alkalmas szálló- és pihenő helyekre is szükség lenne.

Az M3-as autópálya egy részét levette a városon átmenő forgalomnak, de még így is jelentős az áthaladó gépjárművek száma.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.1.1.; 1.2.1.; 3.5.; 3.6.1. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.11. A feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárítása

Településünkön nem működik vegyi vagy veszélyes anyagot előállító üzem.

A természetes vizek hatásával viszont folyamatosan számolni kell.

Árvízi, belvizes elöntési és aszálykár is előfordulhat. Ezek a mezőgazdasági kártételen kívül a személy-, és vagyonbiztonságot is veszélyeztetik. Megfelelő védelmi tervvel és erőforrással kell rendelkezni a megelőzéshez és a kármentesítéshez.

Az árvízi biztonságot a kutatók mai álláspontja alapján már nem a töltéskoronák magasításában látják, hanem abban, hogy a folyóknak vissza kell adni valamennyit a korábban birtokolt területükből ahhoz, hogy az árhullámok biztonságosabban kezelhetők legyenek. A vízvisszatartás pedig aszályos időszakban segíti a vízvisszapótlást. Erre szolgálnának az árapasztó tározók. A beregi és több térségi tározó átadása már megtörtént, de használatba vételükre szerencsére eddig még nem került sor.

Nagyon fontos a belvízvédekezés szempontjából a megművelt és művelés alatt nem álló területek szélénél húzódó árokrendszer tisztán tartása. A vízlefolyás akadályozása az átereszek eltömésével, az árkok beszántásával a belvízelöntésnek kedvez. A területek tulajdonosainak kellene erre odafigyelni, de lehet, hogy jogszabályi beavatkozásra is szükség lenne.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik a 3.4.; 4.1.; 4.2. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.12. Természet- és tájvédelem

Városunkban több helyrajzi számú külterületi ingatlan is a NATURA 2000 területekhez tartozik, ahol a művelés is jogszabályhoz kötött.

A településen álló helyi védelmet élvező platánsort az átutazók is megirigyelhetik.

A védett területeken fontos a jogszabályoknak megfelelő kezelési, művelési módok betartása. A szükségesnél nem több műtrágya és vegyszer kijuttatása. A felesleg a talajt és az élővizeket szennyezi.

Ha lehetőség van rá, akkor ipartelepítésnél a barnamezős beruházásokat kellene előtérbe helyezni a zöldmezősekkel szemben. Ehhez fel kellene térképezni a hasznosítható területeket.

Az ipari területre települő vállalkozásoknál fokozott figyelemmel kell kísérni, hogy a lehető legjobb technika alkalmazásával elkerüljék a környezet szennyezését.

A fény- és zajszennyezés is hatással van a környezetünkre.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.1.1.; 1.1.2.; 1.1.3.; 1.2.2.; 1.4.1.; 1.4.2.; 1.4.3.; 1.5.1.; 1.5.2.; 1.5.3.; 2.2.1.; 2.3.2.; 2.3.3.; 2.4.1.; 2.4.2.; 3.1.; 3.4.; 4.2. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.13. Ár- és belvízgazdálkodás

A feladatok nagyrészt megegyeznek a rendkívüli veszélyhelyzet témakörnél felsoroltakkal. A környezetbarát gazdálkodási módok fontosságát itt is hangsúlyozni kell.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik a 3.4.2.; 4.2.1. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.14. Környezeti nevelés, tájékoztatás, társadalmi részvétel, környezet-egészségügy

Széles körben ismert és elfogadott, hogy a lakosság egészségi állapotát nagy mértékben befolyásolja az életmód és a környezet. Kockázati tényezők: a dohányzás, a mozgásszegény életmód, az egészségtelen táplálkozás, a légszennyezés, a nem megfelelő ivóvíz. A lakosság egészségi állapotában és életminőségében pozitív változást csak a kockázati tényezőkre irányuló megelőző programok jelenthetnek.

Az elsődleges megelőzés szempontjából nagyon fontos az egészségtudatos magatartás kialakítása és az egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek bővítése már a legfiatalabb korosztálynál. E tekintetben a legkönnyebben és a leggyorsabban elérhető és a legjobban formálható célcsoport az óvodai és iskolai közösség. Az elsődleges megelőzés kapcsán elengedhetetlen az egészségi állapotot kb. 43 %-ban befolyásoló életmódbeli tényezők (egészséges táplálkozás, mozgás, dohányzás, alkohol, kábítószer mellőzése) szerepének hangsúlyozása és az azokra irányuló programoknak a kivitelezése.

A környezeti nevelés legfontosabb szinterei is ezek a közösségek. Rajtuk keresztül remélhetjük, hogy az idősebb korosztály is azonosul a fiatalabbak nézeteivel.

A lakosság tájékoztatása környezeti ügyekben jogszabályi kötelezettség is. Ennek szinterei a továbbiakhoz hasonlóan a város honlapja, a városháza tájékoztató táblája. Az interneten feltett kérdésekre sajnos eddig nem volt túl gyakori a reagálás.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.1.1.; 1.1.2.; 1.1.3.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.3.1.; 1.5.2.; 2.1.1.; 2.2.1.; 2.3.1.; 2.3.2.; 2.3.3.; 2.4.1.; 3.1.1.; 3.1.2.; 3.2.2; 3.3.1.; 3.3.3.; 3.5.3.; 3.6.3.; 3.6.1.; 4.1.1.; 4.2.1. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

9.15. Ökoturizmus

A Szatmár-Beregi Natúrpark rendszerén belül létezik már több tanösvény. Ezek felkeresése Vásárosnamény központtal nem nagy távolság, ha a korábban már említett feladatok megvalósulnának. Azaz: a kerékpárutak mentén pihenőhelyek kialakítása, illetve kerékpár kölcsönző helyek megteremtése. Ez az alternatív turizmus kedvelőinek is lehetőséget nyújtana a közeli természeti értékek olcsó és környezetbarát felkeresésére. Olcsó, kerékpáros turisták fogadására és kiszolgálására alkalmas szálló- és pihenő helyekre is szükség lenne.

Megfontolandó a város csatlakozásának a lehetősége a Szatmár-Beregi Natúrpark hálózatához is.

A Tiszában rejlő lehetőségek jobb kihasználása. A vízi turizmus további serkentése, kajak-kenu sport népszerűsítése.

A cél- és feladatrendszerben ehhez a területhez szorosan kapcsolódik az 1.2.1.; 1.5.3.; 2.4.1.; 3.6.1.; 3.6.2. számú célmeghatározás és annak feladatrendszere.

10. Köszönet

Az adatok szolgáltatásáért, közreműködésért köszönetemet fejezem ki a következő szervezetek munkatársainak:

- Tiszamenti Regionális Vízművek ZRT.,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Vásárosnaményi Járási Hivatal Földhivatali Osztálya,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Vásárosnaményi Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Osztály (korábban: ÁNTSZ)
- Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal,
- ÉAK Észak-alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit KFT,

A IV. VKP készítése során felhasználásra került az I., II. és a III. VKP anyaga.

Vásárosnamény, 2022. december

Szabóné Széles Erzsébet

11. Mellékletek

I/A. Ivóvíz-felhasználási adatok

	2017	2018	2019	2020	2021
Lakosság (m3)	279 756	271 790	291 272	275 415	301 772
Közület (m3)	13 319	16 048	17 176	13 454	13 445
Önkormányzat (m3)	81 820	107 401	90 174	82 646	82 589
Összes mennyiség (m3)	374 895	395 239	398 622	371 515	397 806
Egy főre jutó lakossági fogyasztás éves/napi (liter)	31 585/ 87	28 294/ 78	31 239/ 86	31 138/ 85	32 766/ 90
Egy főre jutó teljes fogyasztás éves/napi (liter)	42 377/ 116	41 145/ 113	42 752/ 117	42 003/ 115	43 193/ 118

TRV ZRT adatai alapján

I/B. Keletkezett szennyvíz mennyisége

	2017	2018	2019	2020	2021
Lakosság (m3)	209 365	205 607	218 588	206 873	230 435
Közület (m3)	64 035	85 564	72 628	67 096	84 200
Önkormányzat (m3)	1 307	1 746	1 482	1 369	1 718
Összes mennyiség (m3)	274 707	292 918	292 698	275 339	316 354
Egy főre jutó lakossági szennyvíz éves/napi (liter)	23 638/ 65	21 404/ 59	23 444/ 64	23 388/ 64	25 020/ 69
Egy főre jutó teljes szennyvíz éves/napi (liter)	31 016/ 85	30 493/ 84	31 392/ 86	31 129/ 85	34 349/ 94

TRV ZRT adatai alapján

II. Vásárosnamény településről elszállított hulladékok mennyisége

Év	Kommunális (kg)	Egy főre jutó mennyiség (kg)	Szelektív hulladék (kg)	Egy főre jutó mennyiség (kg)	Lom hulladék (kg)	Egy főre jutó mennyiség (kg)	Gyűjtő-szigetek üveg (kg)	Egy főre jutó mennyiség (kg)	Zöld hulladék/fő (kg)
2017	2 197 520	248	85 320	9,63	26 240	3	8 543	0,96	20 520/2,3
2018	2 057 859	214	97 611	10,16	16 740	1,7	8 218	0,85	358 757/ 37,3
2019	2 008 980	215	111 699	11,98	7 480	0,8	6 788	0,73	10 435/1,1
2020	1 946 240	220	124 035	14	2 570	0,3	4 948	0,56	9 320/1
2021	1 903 489	207	128 789	13,98	4 840	0,5	5 008	0,54	8 086/0,8

ÉAK Észak-alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.

III. Energiafogyasztás adatai

Vásárosnamény	2017	2018	2019	2020	2021
Háztartási gázfogyasztókból fűtési fogyasztók (db)	2938	2946	2950	2973	2984
Háztartási gázfogyasztók (db)	2938	2946	2950	2973	2984
Háztartási villamosenergia fogyasztók (db)	3964	3975	3958	3956	3950
Háztartások részére szolgáltatott gáz (átszámítás nélkül) (1000 m3)	3693,8	2775,5	3265	3374	3824
Háztartások részére szolgáltatott villamosenergia (1000 kWh)	8472	8588	8388	8738	9236
Kisfeszültségű villamosenergia-elosztóhálózat hossza (km)	58,2	58,9	60,2	60,7	60,7
Kommunális fogyasztóknak értékesített gáz (1000 m3)	340,1	242,3			
Összes gázcsőhálózat hossza (km)	78,3	78,4	78,5	79,1	79
Összes gázfogyasztó (db)	3325	3338	3350	3362	3383
Szolgáltatott összes vezetékes gáz (átszámítás nélkül) (1000 m3)	9422,3	8546,3	7885,1	8204,2	10208,2
Szolgáltatott összes villamosenergia (1000 kWh)	54825	64523	59238	61947	64986
Villamosenergia-fogyasztók (db)	4649	4665	4668	4671	4665

KSH-TEIR

IV. NATURA 2000 területek összesítője

rét	21 989,6948
kivett töltés	3 494,6628
erdő	146 323,3406
szántó	199 683,7962
kivett szennyvíz tisztító	1,4096
kivett árok	36 981,2076
kivett út	68 371,9608
kivett vízállás	10 730,4187
kivett Kraszna folyó	9,433
kivett üzem	612
fásított terület	2 369
legelő	272,0744

kivett telephely	3 890
kivett országos közút	1 376
kivett Tisza folyó	117,7328
kivett tanya	2 862
kivett csatorna	6 876,6084
kivett Holt-Tisza	16,6302
kivett mocsár	3 366
kivett gazdasági épület és udvar	6 682
kivett Túr folyó	4,8186
gyümölcsös	6 264,6282
kivett Szamos folyó	17,1431
Összes NATURA 2000 terület	622 900,2394

IV/A

1. melléklet a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelethez

KÜLÖNLEGES MADÁRVÉDELMI TERÜLETEK

7. A HORTOBÁGYI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN TALÁLHATÓ KÜLÖNLEGES MADÁRVÉDELMI TERÜLETEK

7.6. Szatmár-Bereg (HUHN10001)

7.6.73. Vásárosnamény

020/1, 020/2, 020/3, 021, 022/1, 022/2, 022/3, 022/6, 022/6, 022/7, 022/8, 022/9, 022/10, 022/11, 022/12, 023, 024, 026, 026/2, 026/4, 026/6, 026/6, 026/7, 026/9, 026/10, 026/11, 026/12, 026/13, 026/14, 026/16, 026/16, 026/17, 026/18, 026/20, 026/21, 026/22, 026/23, 026/24, 026/26, 026/26, 026/27, 026/28, 026/29, 026/30, 026/31, 027, 030/2, 030/4, 031, 032/3, 032/4, 032/6, 032/6, 032/8, 032/9, 032/10, 032/11, 032/12, 033, 034/1, 034/2, 034/3, 036, 036, 037, 038/6, 038/6, 038/7, 038/8, 038/9, 038/10, 038/11, 039/1, 039/2, 039/3, 041, 043, 044/1, 044/2, 044/3, 044/4, 044/6, 044/6, 044/7, 044/8, 044/9, 044/10, 044/11, 044/12, 044/13, 044/14, 044/16, 044/16, 044/17, 044/18, 044/19, 044/20, 044/21, 044/22, 044/23, 044/24, 044/26, 044/26, 044/27, 046, 048, 083, 091, 092, 094/1, 094/2, 094/3, 094/4, 094/6, 097, 099, 0100/2, 0100/3, 0100/4, 0100/6, 0100/7, 0101, 0102/4, 0102/6, 0102/7, 0102/8, 0112, 0113, 0114, 0117, 0118/1, 0118/2, 0119, 0120, 0121, 0122, 0123, 0124/1, 0124/2, 0219, 0220, 0221, 0222/2, 0222/3, 0222/4, 0222/6, 0222/6, 0222/8, 0222/9, 0222/10, 0222/11, 0222/12, 0222/13, 0222/14, 0222/16, 0222/17, 0222/18, 0222/19, 0222/20, 0222/21, 0222/22, 0222/23, 0222/24, 0222/26, 0222/26, 0222/27, 0222/28, 0222/29, 0222/30, 0222/31, 0222/32, 0222/33, 0222/34, 0222/36, 0222/36, 0222/37, 0222/38, 0222/39, 0222/40, 0222/41, 0222/42, 0222/43, 0222/44, 0222/46, 0222/46, 0222/47, 0222/48, 0222/49, 0222/60, 0222/61, 0222/62, 0222/63, 0222/64, 0222/66, 0226, 0227/2, 0237/1, 0237/2, 0237/3, 0237/4, 0237/6, 0237/7, 0238, 0239, 0242, 0243, 0244, 0246, 0246, 0247, 0248, 2803/1, 2803/2, 2804, 2806, 2808, 2809, 2810, 2811, 2813, 2832/1, 4344

III. melléklet a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelethez

KIEMELT JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETMEGŐRZÉSI TERÜLETEK

7. HORTOBÁGYI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN TALÁLHATÓ KIEMELT JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETMEGŐRZÉSI TERÜLETEK

7.23. Felső-Tisza (HUHN20001)

7.23.69. Vásárosnamény

022/1, 026, 026/6, 026/6, 026/31, 027c, 031, 032/3, 032/4, 032/6, 032/6, 032/8, 032/9, 032/10, 032/11, 032/12, 033, 034/1, 034/2, 034/3, 036, 036, 037, 038/6, 038/6, 038/7, 038/8, 038/9, 038/10, 038/11, 039/1, 039/2, 039/3, 041, 043, 044/1, 044/2, 044/3, 044/4, 044/6, 044/6, 044/7, 044/8, 044/9, 044/10, 044/11, 044/12, 044/13, 044/14, 044/16, 044/16, 044/17, 044/18, 044/19, 044/20, 044/21, 044/22, 044/23, 044/24, 044/26, 044/26, 044/27, 046, 048, 0219, 0220, 0221, 0222/2, 0222/3, 0222/4, 0222/6, 0222/6, 0222/8, 0222/9, 0222/10, 0222/11, 0222/12, 0222/13, 0222/14, 0222/16, 0222/17, 0222/18, 0222/19, 0222/20, 0222/21, 0222/22, 0222/23, 0222/24, 0222/26, 0222/26, 0222/27, 0222/28, 0222/29, 0222/30, 0222/31, 0222/32, 0222/33, 0222/34, 0222/36, 0222/36, 0222/37, 0222/38, 0222/39, 0222/40, 0222/41, 0222/42, 0222/43, 0222/44, 0222/46, 0222/46, 0222/47, 0222/48, 0222/49, 0222/60, 0222/61, 0222/62, 0222/63, 0222/64, 0222/66, 0226, 0227/2, 0242, 0244, 0247, 0248, 2803/1, 2803/2, 2804, 2806, 2808, 2809, 2810, 2811, 2813, 2832/1, 4344

7.87. Tarpa-Tákos (HUHN20048)

7.87.9. Vásárosnamény

0147/1, 0147/2

IV/B

Felső-Tisza kiemelt jelentőségű természet megőrzési területek (SAC)

A terület neve: Felső- Tisza

A terület kódja: HUHN20001

A terület nagysága: 28681,9

A terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül: Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület – *Special Areas of Conservation* (SAC)

Jelölő fajok:

Kétéltű – hüllő		Gerinctelen	
Fajnév	Tudományos név	Fajnév	Tudományos név
közönséges tarajosgöte	<i>Triturus cristatus</i>	bánáti csiga	<i>Chilostoma banaticum</i>
mocsári teknős	<i>Emys orbicularis</i>	beregi futrinka	<i>Carabus hampei</i>
vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>	díszes tarkalepke	<i>Euphydryas matura</i>
Hal		erdei szitakötő	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
Fajnév	Tudományos név	hasas törpecsiga	<i>Vertigo moulinsiana</i>
balin	<i>Aspius aspius</i>	nagy hőscincér	<i>Cerambyx cerdo</i>
botos kölönte	<i>Cottus gobio</i>	nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar</i>
Bucófajok (Magyar)	<i>Zingel zingel</i>	sávós bödöncsiga	<i>Theodoxus transversalis</i>
Bucófajok (Német)	<i>Zingel streber</i>	szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>
dunai galóca	<i>Hucho hucho</i>	széles tavicsíkbogár	<i>Graphoderus bilineatus</i>
felpillantó küllő	<i>Gobio uranoscopus</i>	tompa folyamkagyló	<i>Unio crassus</i>
halványfoltú küllő	<i>Gobio albipinnatus</i>	vérfü-	
homoki küllő	<i>Gobio kessleri</i>	hangyaboglárika	<i>Maculinea teleius</i>
ingolafajok	<i>Eudontomyzon spp.</i>	Emlős	
leánykancér	<i>Rutilus pigus</i>	Fajnév	Tudományos név
Petényi-márna	<i>Barbus meridionalis</i>	közönséges hód	<i>Castor fiber</i>
selymes durbincs	<i>Gymnocephalus schraetzer</i>	vidra	<i>Lutra lutra</i>
széles durbincs	<i>Gymnocephalus baloni</i>	Növény	
szivárványos ökle	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Fajnév	Tudományos név
törpecsík	<i>Sabanejewia aurata</i>	kisfészkü aszat	<i>Cirsium brachycephalum</i>
vágó csík	<i>Cobitis taenia</i>		

Élőhely típusok

Élőhely kód	Élőhely
3160	Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel
3270	Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel
6440	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> hoz tartozó mocsárrétjei
91E0	*Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno- Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)

Természetvédelmi prioritások és célkitűzések

Prioritás (SDF 4.2 Quality and Importance): Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhely típusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése:

Specifikus célok:

- A területen lévő holtmedrek kedvező ökológiai állapotban való megőrzésének stratégiájának kidolgozása. A jelenleg folyó, gyorsuló ütemű biotikus és abiotikus öregedés ellen konzervációs intézkedések kidolgozása és foganatosítása.
- A még jó ökológiai állapotban lévő hullámtéri gyepek rendszeres, okszerű hasznosítását hosszútávon (legeltetés, kaszálás) meg kell oldani, a beerdősítés csak legvégső esetben, és akkor is csak természetszerű erdővé alakítható célállománnyal fogadható el.
- Az inváziós növények nagy kiterjedésű homogén állományait (főként a gyalogakácosok), rendszeres kaszálással gyepeként kell fenntartani, vagy át kell alakítani természetszerű erdővé.
- A területen található erdők esetében javasolt a véderdő funkciót előtérbe helyezni a gazdasági rendeltetéssel szemben.
- A keményfa ligeterdők esetében fokozatos átállás valamely folyamatos erdőborítást biztosító művelési módra.
- Tájidegen fafajú állományok fokozatos átalakítása természetszerű erdőállományokká.
- A természetszerű erdőkben az erdészeti beavatkozások (főként tarvágás) esetében idős, odvasodó faegyedek (fehér és fekete nyár), valamint holtfaanyag meghagyása;
- Az élet- és vagyonbiztonságot figyelembe véve a meder speciális élőhely típust jelentő elemeinek (palajok, zátonyok, szakadó partok), illetve vízparti zonáció (part él – bokorfüzes –ligeterdő) megőrzése.
- A site területére eső folyószakaszt a jelölő folyóvízi fajok (körszájú, hal rovar, puhatestű) ökológiai igényeinek megfelelő állapotban kell megőrizni, az élőhely átalakítása (pl áramlási viszonyok megváltoztatása mederduzzasztással, nagymértékű meder átalakítás, kanyarvágás) nem elfogadható.
- A területre eső folyószakasz a jelölő folyóvízi (hal, rovar puhatestű) fajok, ökológiai igényeinek megfelelő állapotban való megőrzése, az élőhely védelme az áramlási viszonyok megváltoztatásával, mederduzzasztással, nagymértékű meder átalakítással, kanyarátvágással járó átalakításokkal szemben.

Forrás:

<http://www.feketegolyak.hu/hu/natura-2000/kiemelt-jelentosegu-termeszetmegorzesi-teruletkek/felso-tisza.html>

V. Jogszabályok jegyzéke

Sorszám	Jogszabály megnevezése
1.	306/2010 (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről
2.	4/2011. (I. 14.) VM. rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről
3.	1997. évi. CLIV. törvény az egészségügyről
4.	27/2008. (XII:3.) KvVM- EüM együttes rendelet a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
5.	1/1986. (II. 21.) ÉVM –EüM együttes rendelet a köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységekről
6.	201/2001. (X.26.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
7.	6/2009. (IV. 14.) KvVM- EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
8.	253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
9.	27/2006 (II. 7.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről
10.	50/2001.(IV.3.) Korm. rendelet a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól
11.	123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízlétesítmények védelméről
12.	219/2004 (VII.21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
13.	13/2017. (VI. 12.) EMMI rendelet a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körébe tartozó hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről
14.	28/2004.(XII. 26.) KvVM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
15.	2012. évi. CLXXXV. törvény a hulladékról
16.	1995. évi. LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
17.	1996. évi. LIII. törvény a természet védelméről
18.	385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről

VI. A zöldfelületek megoszlása városrészenkénti bontásban

Városrész megnevezése	Fű (m ²)	Fa (db)	Termőfa (db)	Sövény (fm)
Vásárosnamény	136 637	949	273	2843
Gergelyiugornya	60 688	173	679	1492
Vitka	66 266	203	190	306
Összes	262 490	1326	1042	4 640

VII. Vízbázisvédelmi területek

A hidrogeológiai „B” védőidom, védőövezet által érintett ingatlanok:

Vásárosnamény közigazgatási külterületén levő ingatlanok:

0482/2	0482/3	0482/4	0482/6	0482/6	0482/7	0482/8	0482/9	0482/10	0482/11
0482/12	0482/13	0482/14	0482/16	0482/16	0482/17	0482/18	0482/19	0482/20	0482/21
0482/22	0482/23	0482/24	0482/26	0482/26	0482/27	0482/28	0482/29	0482/30	0482/31
0482/32	0482/33	0482/34	0482/36	0482/36	0482/37	0482/38	0482/76	0482/77	0482/78
0482/79	0482/80	0482/81	0482/82	0482/83	0482/84	0482/86	0482/87	0482/88	0482/89
0482/90	0482/91	0482/92	0482/93	0482/94	0482/96	0482/96	0482/101	0482/102	0482/103
0482/104	0482/106	0482/106	0482/107	0482/108	0482/109	0482/110	0482/111	0482/112	0482/113
0482/114	0482/116	0482/116	0482/117	0482/120	0482/121	0482/122	0482/123	0482/124	0482/126
0482/126	0482/127	0482/128	0482/129	0482/130	0482/131	0482/132	0482/133	0482/134	0482/136
0482/136	0482/137	0482/138	0482/139	0482/140	0482/141	0482/142	0482/143	0482/146	0482/147
0482/148	0482/149	0482/160	0482/161	0482/162	0482/163	0482/164	0482/166	0482/166	0482/167
0482/168	0482/169	0482/160	0482/186	0482/186	0606/3	0606/4	0606/6	0607/1	0607/2
0607/4	0607/6	0607/6	0607/7	0607/8	0607/10	0607/11	0607/12	0607/13	0607/14
0607/16	0607/16	0611/1	0611/2	0611/3	0612/3	0612/4	0612/6	0612/6	0612/7
0612/8	0612/9	0612/10	0612/11	0612/12	0612/13	0612/14	0612/16	0612/16	0612/17
0612/18	0612/19	0612/20	0612/21	0612/22	0612/23	0612/24	0612/26	0612/26	0612/27
0612/28	0612/29	0612/30	0612/31	0612/32	0612/33	0612/34	0612/36	0612/36	0612/37
0612/38	0612/39	0612/40	0612/41	0612/42	0612/43	0612/44	0612/46	0612/46	0612/47
0612/48	0612/49	0612/60	0612/61	0612/62	0612/63	0612/64	0612/66	0612/66	0612/67
0612/68	0612/69	0612/60	0612/61	0612/62	0612/63	0612/64	0612/66	0612/66	0612/67
0612/68	0612/69	0612/70	0612/71	0612/72	0612/73	0612/74	0612/76	0612/76	0612/77
0612/78	0612/79	0612/80	0612/81	0612/82	0612/83	0612/84	0612/86	0612/86	0612/87
0612/88	0612/89	0612/90	0612/91	0612/92	0612/93	0612/94	0612/96	0612/96	0612/97
0612/98	0612/99	0612/100	0612/101	0612/102	0612/103	0612/104	0612/106	0612/106	0612/107
0612/108	0612/109	0612/110	0612/111	0612/112	0612/113	0612/114	0612/116	0612/116	0612/117
0612/118	0612/119	0612/120	0612/121	0612/122	0612/123	0612/124	0612/126	0612/126	0612/127

0612/128	0612/129	0612/130	0612/131	0612/132	0612/133	0612/134	0612/136	0612/136	0612/137
0612/138	0612/139	0612/140	0612/141	0612/142	0612/143	0612/144	0612/146	0612/146	0612/147
0612/148	0612/149	0612/160	0612/161	0612/162	0612/163	0612/164	0612/166	0612/166	0612/167
0612/168	0612/169	0612/160	0612/161	0612/162	0612/163	0612/164	0612/166	0612/166	0612/167
0612/168	0612/169	0612/170	0612/171	0612/172	0612/173	0612/174	0612/176	0612/177	0612/178
0612/183	0612/184	0612/186	0613	0634/1	0670/12	0670/13	0670/14	0676/2	0676/3
0676/14	0676/16	0676/17	0676/18	0676/19	0676/20	0676/21	0676/22	0676/23	0676/24
0676/26	0676/26	0676/27	0676/28	0676/29	0676/30	0676/36			

Vásárosnamény közigazgatási belterületén levő ingatlanok:

484/3	484/4	484/6	484/6	484/7	484/8	484/9	484/10	484/11	484/12
484/13	484/14	484/16	484/16	484/17	484/18	484/19	484/20	484/21	484/22
484/23	484/24	484/26	484/26	484/27	484/28	484/29	484/30	484/31	484/32
484/36	484/37	484/38	484/39	484/41	484/42	484/43	484/44	484/46	484/46
484/47	484/48	484/49	484/60	484/61	484/62	484/63	484/64	484/66	484/66
484/67	484/68	484/69	484/60	484/61	484/62	484/63	484/64	484/66	484/66
484/67	484/68	484/69	484/70	484/71	484/72	486	486/1	486/2	486/3
486/4	486/6	486/6	486/7	486/8	486/9	486/10	486/11	486/12	486/13
486/14	486/16	486/16	486/17	486/18	486/19	487/1	487/2	488	489
490	491	492	493	494	496/1	496/2	636	637	638
639	640	641	642/1	642/4	642/6	642/6	642/7	642/10	642/11
642/12	642/13	642/14	642/16	642/16	642/17	642/18	4207	4212/6	4212/6
4212/7	4212/14	4212/16	4212/16	4212/17	4212/18	4226/6	4226/6	4226/7	4226/8
4226	4228/2	4228/3	4228/4	4228/6	4228/6	4228/7	4228/8	4228/9	4228/10
4228/11	4228/12	4228/13	4236	4238	4239	4243/3	4243/6	4243/7	4243/9
4243/10	4243/11								

Az 60 éves felszíni védőterület által érintett ingatlanok (hrs):

Vásárosnamény közigazgatási területén:

0676/2	0676/3	0676/14/A	0676/14/B	0676/14/C	0676/14	0676/16	0676/17	0676/18	0676/19
0676/20	0676/21	0676/22	0676/23	0676/24	0676/26	0676/26	0676/27	0676/28	0676/29
0676/30	0676/36	0463	0464	0466	0466/1	0466/2	0467	0468	0469/2
0469/3	0460/1	0460/2	0460/3	0460/4	0461	0462/1	0462/2	0462/3	0462/6
0462/6	0462/7	0462/8	0462/9	0463	0464/2	0464/3	0464/4	0464/6	0464/6
0464/7	0464/8	0464/9	0464/10	0464/11	0466	0466/1	0466/3	0466/4	0466/6
0466/6	0466/7	0466/8	0466/9	0466/10	0466/11	0466/12	0466/13	0466/14	0466/16

0466/16	0467	0468/1	0468/2	0468/3	0468/4	0468/6	0468/6	0468/7	0468/8
0468/9	0468/10	0468/11	0468/12	0468/13	0468/14	0468/16	0468/16	0468/17	0468/18
0468/19	0468/20	0468/21	0468/22	0468/23	0468/24	0468/26	0468/26	0468/27	0468/28
0468/29	0468/30	0468/31	0468/32	0468/33	0468/34	0468/36	0468/36	0468/37	0468/38
0469	0470/1	0470/2	0470/3	0470/4	0470/6	0470/6	0470/7	0470/8	0470/9
0470/10	0470/11	0470/12	0470/13	0470/14	0470/16	0470/16	0470/17	0470/18	0470/19
0471	0472/1	0472/2	0473	0474/1	0474/2	0474/3	0474/4	0474/6	0474/6
0474/7	0474/8	0474/9	0474/10	0474/11	0474/12	0474/14	0474/16	0474/16	0474/18
0474/19	0474/20	0474/21	0474/22	0476	0476/1	0476/2	0476/3	0476/4	0476/6
0476/6	0476/7	0476/8	0476/9	0476/10	0476/11	0476/12	0476/13	0476/14	0476/16
0476/16	0476/17	0476/18	0476/19	0476/20	0476/21	0476/22	0476/23	0476/24	0476/26
0477	0478/1	0478/2	0478/3	0478/4	0478/6	0478/6	0478/7	0478/8	0478/9
0478/10	0478/11	0478/12	0478/13	0478/14	0478/16	0478/16	0478/17	0478/18	0478/19
0478/20	0478/21	0478/22	0478/23	0478/24	0478/26	0478/26	0478/27	0478/28	0478/29
0478/30	0479	0480/1	0480/2	0480/3	0480/4	0480/6	0480/6	0480/7	0480/8
0480/9	0480/10	0480/11	0480/12	0480/13	0480/14	0480/16	0480/16	0480/17	0480/18
0480/19	0480/20	0481	4101	4102	4103	4104	4106	4106	4107
4108	4109	4110	4111	4112	4113	4114	4116	4116	4117
4118	4119	4120	4121	0482/2	0482/3	0482/4	0482/6	0482/6	0482/7
0482/8	04782/9	0482/10	0482/11	0482/12	0482/13	0482/14	0482/16	0482/16	0482/17
0482/18	0482/19	0482/20	0482/21	0482/22	0482/23	04826/24	0482/26	0482/26	0482/27
0482/28	0482/29	0482/30	0482/31	0482/32	0482/33	0482/34	0482/36	0482/36	0482/37
0482/38	0482/41	0482/42	0482/43	0482/44	0482/46	0482/46	0482/47	0482/48	0482/49
0482/60	0482/61	0482/62	0482/63	0482/64	0482/66	0482/66	0482/67	0482/68	0482/69
0482/60	0482/61	0482/62	0482/63	0482/64	0482/66	0482/66	0482/67	0482/68	0482/69
0482/70	0482/71	0482/72	0482/73	0482/74	0482/76	0482/77	0482/78	0482/79	0482/80
0482/81	0482/82	0482/83	0482/84	0482/86	0482/86	0482/87	0482/88	0482/89	0482/90
0482/91	0482/92	0482/93	0482/94	0482/96	0482/96	0482/97	0482/98	0482/99	0482/100
0482/101	0482/102	0482/103	0482/104	0482/106	0482/106	0482/107	0482/108	0482/109	0482/110
0482/111	0482/112	0482/113	0482/114	0482/116	0482/116	0482/117	0482/118	0482/119	0482/120
0482/121	0482/122	0482/123	0482/124	0482/126	0482/126	0482/127	0482/128	0482/129	0482/130
0482/131	0482/132	0482/133	0482/134	0482/136	0482/136	0482/137	0482/138	0482/139	0482/140
0482/141	0482/142	0482/143	0482/144	0482/146	0482/146	0482/147	0482/148	0482/149	0482/160
0482/161	0482/162	0482/163	0482/164	0482/166	0482/166	0482/167	0482/168	0482/169	0482/160
0482/161	0482/162	0482/163	0482/164	0482/166	0482/166	0482/167	0482/169	0482/170	0482/171
0482/172	0482/173	0482/174	0482/176	0482/176	0482/177	0482/178	0482/179	0482/180	0482/181
0482/182	0482/183	0482/184	0482/186	0482/186	0482/187	0482/188	0482/189	0482/190	0482/191
0482/192	0482/193	0482/194	0482/196	0482/196	0482/197	0482/198	0482/199	0482/200	0482/201
0482/202	0482/203	0482/204	0482/206	0482/206	0482/207	0482/208	0482/209	0482/210	0612/2
0612/3	0612/4	0612/6	0612/6	0612/7	0612/8	0612/9	0612/10	0612/11	0612/12
0612/13	0612/14	0612/16	0612/16	0612/17	0612/18	0612/19	0612/20	0612/21	0612/22
0612/23	0612/24	0612/26	0612/26	0612/27	0612/28	0612/29	0613	0634/1	0636
0636	0637	0638	0639	0640/1	0640/3	0640/4	0640/6	0640/6	0641
0642/1	0642/2	0642/3	0642/4	0643	0644/1	0644/2	0644/3	0644/4	0644/6
0644/6	0644/7	0644/8	0644/9	0644/10	0644/11	0644/12	0644/13	0646	0646/1
0646/8	0648/2	0648/3	0648/4	0648/4	0648/6	0648/6	0648/7	0648/8	0648/9
0648/11	0648/12	0648/13	0648/16	0648/16	0648/17	0648/19	0648/20	0648/21	0648/22
0648/23	0648/24	0648/26	0649	0660	0661/4	0661/6	0661/6	0661/7	0661/8
0661/9	0661/13	0661/14	0661/16	0661/17	0661/18	0661/19	0661/20	0661/21	0661/22

0661/23	0662	0663/1	0663/2	0663/3	0663/4	0663/6	0663/6	0663/7	0663/8
0663/9	0663/10	0663/11	0663/12	0663/14	0663/16	0663/16	0663/17	0663/18	0663/19
0663/20	0663/21	0663/22	0663/23	0663/24	0663/26	0663/26	0663/27	0663/29	0663/30
0663/30	0663/31	0663/32	0664	0666/1	0666/2	0666	0667/1	0667/2	0667/3
0667/4	0667/6	0667/6	0667/7	0667/8	0667/9	0667/10	0667/11	0667/12	0667/13
0667/14	0667/16	0667/16	0667/17	0667/18	0667/19	0667/20	0667/21	0667/22	0667/23
0667/24	0667/26	0667/26	0667/27	0667/28	0667/29	0667/30	0668	0669	0663/1
0663/2	0663/3	0663/4	0663/6	0663/6	0663/6	0663/7	0663/8	0663/9	0663/10
0663/11	0663/12	0663/13	0663/14	0663/16	0663/16	0663/17	0663/18	0663/19	0663/20
0663/21	0663/22	0663/23	0663/24	0663/26	0663/26	0663/27	0663/28	0663/29	0663/30
0663/31	0663/32	0663/33	0664	0666/2	0666/3	0666/6	0666/6	0666/7	0666/8
0666/9	0666/10	0666/11	0666/12	0666/13	0666/14	0666/16	0666/16	0666/17	0666/18
0666/18	0666/19	0666/20	0666/21	0666/22	0666/23	0666/24	0666/26	0666/26	0666/27
0666/28	0666/29	066/30	0666/31	0666/32	0666/33	0666/34	0666/36	0666/36	0666/37
0666/38	0666/39	0666/40	0666/41	0666/42	0666/43	0666/44	0666/46	0666/46	0666/47
0666/48	0666/49	0666/60	0666/61	0666/62	0666	0667/1	0667/2	0667/3	0667/4
0667/6	0667/6	0667/7	0667/8	0667/9	0667/10	0667/11	0667/12	0667/13	0667/14
0668	0669	0670/1	0670/2	0670/3	0670/4	0670/6	0670/6	0670/11	0670/12
0670/13	0670/14	0670/14	0670/16	0670/16	0670/17	0670/18	0670/19	0670/20	0670/21
0670/22	0670/23	0670/24	0670/26	0670/26	0670/27	0670/28	0671/2	0671/3	0671/4
0671/6	0672	0673	0674/1	0674/2	0674/3	0674/4	0674/6	0674/6	0674/7
0674/8	0674/9	0674/10	0674/11	0674/12	0674/13	0674/14	0676/1		

Ilk közigazgatási területén:

030/1	030/2	030/3	030/6	030/6	031	032/1	032/26	032/3	036
036/1	036/2	036/3							

Kisvarsány közigazgatási területén:

042/6	042/6	042/7	042/8	042/9	044/6	044/6	046	046	
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-----	-----	--

(A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság adatai alapján)

VIII. Kérdőív a IV. VKP készítéséhez

Kérdések kiértékelése Vásárosnamény Város Önkormányzata IV. Városi Környezetvédelmi Programjához a válaszok %-os arányában 91 kérdőív alapján

1. Életkor: (év)

10-18	19-25	26-35	36-55	56-65	65	év
	felett					
28%	16%	15%	32%	6%	2%	

2. Nem: Nő:30% Férfi:30%

3. Legmagasabb iskolai végzettsége:

Általános iskolai tanuló vagyok:1%

Általános iskola:21%

Középiskola:49%

Főiskola/egyetem:29%

Tudományos fokozat:0%

4. Mi az Ön Vásárosnaményhoz való kötődésének alapja?

Állandó lakos vagyok:86%

Itt születtem, de már nem itt élek:3%

Nem itt lakom, de itt dolgozom:4%

Nem itt lakom, de itt tanulok:3%

Rokonaim élnek itt:4%

5. Mióta él a településen?

3 évnél kevesebb:0%

3-6:4%

7-10:1%

11-15:7%

16-20:21%

20-nál több:67%

6. Hosszú távon Vásárosnaményban képzelel el a jövőjét?

Igen:46%

Nem:19%

Lehetséges:24%

Még nem tudom:11%

7. Milyen messze van a lakhelye az iskolájától/munkahelyétől?

Kevesebb, mint 1 km:24%

1 és 4 km között:31%

5 és 10 km között:13%

11 és 50 km között:18%

Több mint 50 km:14%

8. Hogyan közelíti meg Ön az iskoláját/munkahelyét?

Benzines/dízeles autóval:42%

Kerékpárral:19%

Autóbusszal:18%

Elektromos autóval:0%
Gyalog:16%
Telekocsival:0%
Vonattal:5%
Egyéb módon:0%

9. Mely kommunikációs csatornákat tartja hatékonyabbnak? A válaszadók sorrendje alapján:

3. E-mailek
4. Papíralapú anyagok
2. Személyes kommunikáció
1. Közösségi hálók pl. Facebook, Twitter, Instagram
5. Közösségi videómegosztó oldalak pl. Youtube, Dailymotion, TikTok

10. Hallott-e már a "fenntartható fejlődés" fogalmáról?

Igen:80% Nem:20%

11. Érez-e személyes felelősséget a környezet állapotának romlása miatt?

Igen :53% Nem:20% Ezen még nem gondolkodtam el:27%

12. Mennyire aggódik Ön a világ környezeti állapota miatt? (1=Egyáltalán nem aggódom. 5=Nagyon aggódom.)

1:1% 2:4% 3:38% 4:20% 5:37%

13. Hogyan befolyásolják a mindennapi negatív környezeti hírek az Ön hangulatát?

(1=Egyáltalán nem. 5=Erősen.)

1:11% 2:15% 3:34% 4:13% 5:27%

14. Mit gondol, az Ön diáktársai/kollégái/családtagjai mennyire aggódnak a világ környezeti állapota miatt? (1=Egyáltalán nem aggódnak. 5=Nagyon aggódnak.)

1:9% 2:9% 3:37% 4:18% 5:27%

15. Véleménye szerint mennyire jelent problémát ma Magyarországon a környezetszennyezés?

Nagyon komoly problémát jelent:40%
Eléggé komoly problémát jelent:56%%
Viszonylag jelentéktelen problémát jelent:1%
Nem jelent problémát:3%

16. Véleménye szerint mennyire jelent problémát közvetlen lakóhelyén a környezetszennyezés?

Nagyon komoly problémát jelent:20%
Eléggé komoly problémát jelent:51%
Viszonylag jelentéktelen problémát jelent:27%
Nem jelent problémát:2%

17. Milyen területekre gondol, ha azt hallja, hogy fenntartható fejlődés? Több választ is megjelölhet.

Biodiverzitás
Élelmiszertermelés és -fogyasztás
Emberek egészségi állapota
Energiagazdálkodás
Gazdasági fejlődés
Hulladékgyártás - újrahasznosítás

Klímaváltozás
Levegőszennyezés
Társadalmi egyenlőtlenségek
Természeti erőforrások használata
Túlnépesedés
Urbanizmus
Vízgazdálkodás
Egyéb:

18. Mit gondol a fenntartható fejlődésről?

Az egyetlen társadalmilag járható út a jövőre nézve:71%
Törekedni kell rá, de vannak fontosabb szempontok is:28%
Csak kis mértékben tudja megváltoztatni a jövőnket, nem kell rá sok energiát fordítani:0%
Nincs jelentősége, mert a káros környezeti hatások már megállíthatatlanok:0%
Egyéb:1%

19. Rangsorolja az ön véleménye szerint a környezeti elemek emberi tevékenységek általi veszélyeztetettségét! (1. legkevésbé veszélyeztetett, 5. legveszélyeztetettebb)

Föld (talaj):3.
Levegő (léggör):4.
Víz (folyók, tavak, tengerek):2.
Élővilág:5.
Az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet:1.

20. Ön melyik környezeti elem megóvása érdekében tud legtöbbet tenni? Kérem, rangsorolja a lehetőségeit! (1. legkevesebbet, 5. legtöbbet)

Föld (talaj):2
Levegő (léggör):4-5
Víz (folyók, tavak, tengerek):3
Élővilág:4-5
Az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet:1

21. Véleménye szerint ki felelős elsősorban a környezet károsításáért? (több válasz lehetséges)

Ipar:48%
Mezőgazdaság:11%
Kereskedelem és szállítmányozás:15%
Szolgáltatások:14%
Államigazgatás:10%
Oktatás:1%
Egészségügy:1%

22. Ön mennyire ismeri az ENSZ - Agenda 2030 fenntartható fejlődési céljait? (1=Soha nem hallottam róla, nem ismerem. 2=Hallottam róla, de nem ismerem részletekbe menően. 3=Néhányat ismerek. 4=Ismerem a célokat. 5=Részletekbe menően ismerem a célokat, a munkám/tanulmányaim része.)

1:40% 2:18% 3:17% 4:21% 5:4%

23. Hogyan értékeli, az Ön életmódja mekkora környezeti hatást gyakorol a Földre? (1=Minimális hatás, kis környezeti terhelés; 5=Maximális hatás, nagy környezeti terhelés)

1:20% 2:22% 3:38% 4:18% 5:2%

24. Véleménye szerint mely intézményeknek, szereplőknek kellene a legtöbbet tennie a fenntartható fejlődési célok elérése érdekében? Kérjük, értékelje egy egytől ötig terjedő skálán! (1= legkevesebbet kellene tennie; 5=legtöbbet kellene tennie)

Nemzetközi szervezetek:4,3

EU:4,42

Országunk Kormánya:4,45

Regionális intézmények:4,1

Helyi intézmények:4,09

az Önkormányzat:4,21

Egyének:4,18

25. Véleménye szerint mely intézményeknek, szereplőknek van a legtöbb ereje, kapacitása (források, tudás) a fenntartható fejlődési célok elérése érdekében? Kérjük, értékelje egy egytől ötig terjedő skálán! (1= legkevesebb kapacitás; 5=legtöbb kapacitás)

Nemzetközi szervezetek:4,47

EU:4,6

Országunk Kormánya:4,32

Regionális intézmények:3,98

Helyi intézmények:3,42

az Önkormányzat:3,38

Egyének:3,01

26. Véleménye szerint milyen szerepe van az oktatásnak a környezetünk állapotának megóvásában?

Határozottan pozitív szerepe van:52%

Nincs jelentős szerepe:25%

Nem tudom, ezen még nem gondolkodtam el:23%

27. Van-e a fenntarthatósághoz kapcsolódó feladata az iskolájában/munkahelyén, amit Önnek el kell végeznie a tanulmányai/munkája során?

Egyáltalán nincs:47%

Nem sok feladatom van:40%

Nem sok, de nem is kevés az ezzel kapcsolatos feladataim száma:11%

Sok feladatom van:0%

Nagyon sok feladatom van, de még nem megterhelő:2%

Túl sok, megterhelő feladatom van ezzel kapcsolatban:0%

28. Ön jelenleg részt vesz valamilyen környezetvédelmi mozgalom/csoport munkájában?

Igen:3%

Nem:97%

29. Alkalmaz olyan környezettudatos megoldásokat a mindennapjai során, amellyel csökkenti az ökológiai lábnyomát? (Az ökológia lábnyom egy olyan érték, olyan közgazdasági mutató számítási rendszer, mely az adott ország, térség vagy tevékenység környezetre ható igényeit teszi egységesen mérhetővé. Azt fejezi ki, hogy mennyire használjuk fel, illetve használjuk túl Földünk javait. Számszerűsíti, hogy mennyi erőforrásra, termőföldre, vízre, levegőre van szükség az adott társadalom életszínvonalának fenntartásához beleértve az ipari javak, élelmiszerek előállítását, illetve a megtermelt hulladék kezelését, vagy megsemmisítését is.)

Mindig:6%

Gyakran:21%

Néha:59%

Ritkán:8%

Soha:6%

30. Az alábbiak közül melyeket alkalmazza a mindennapok során, hogy kisebb legyen az Ön által okozott környezeti terhelés? (A számok a válaszok közül a leggyakoribbak sorrendjét jelölik)

Állatvédelem
Energiafogyasztás csökkentése:1.
Komposztálás:2.
Minimalizmus
Nulla hulladék
Újrahasználat:4.
Újrahasznosítás:3.
Veganizmus
Vegetarianizmus
Egyéb:

31. Milyen módon látja lehetségesnek, hogy tegyen valamit a környezet állapotának megóvása érdekében? (A számok a válaszok közül a leggyakoribbak sorrendjét jelölik)

Egyszerűen takarékoskodok az erőforrásokkal.:1
Tudatosan vásárolok, azaz tájékozódok a vásárolni kíván termék környezeti megfelelőségéről.
Nem szemetelek a közterületeken.:2
Szelektíven gyűjtöm a hulladékaimat.:3
Szigetelem az otthonomat (vagy részt veszek, illetve lehetőség esetén részt vennék a Panelprogramban).:4
Aktívan védem az élővilágot, például adományokkal támogatok valamely természetvédő szervezetet.
Zöld megmozdulásokon veszek részt, vagy szervezek ilyeneket.
Igyekszem másokat is meggyőzni a környezet védelmének fontosságáról.

32. Vásárláskor mennyire tartja fontos szempontnak a termék előállításának, használatának és hulladékká válásának a környezetre gyakorolt hatásait? Kérem, értékelje 1-5-ig (1=egyáltalán nem tartom fontosnak, 5=nagyon fontosnak tartom)

1:4% 2:10% 3:31% 4:21% 5:34%

33. Tudná csökkenteni mindennapi tevékenységének környezeti hatásait, ha valamilyen telekommunikációs szolgáltatást (telefon, internet, audio- illetve videokonferencia, távoktatás, távmunka stb.) venne igénybe?

Igen:76% Nem:24%

34. Úgy érzi, hogy elegendő tájékoztatást kap a fenntarthatóságról a településen? (1=Egyáltalán nem érzem elegendőnek; 4=Elegendőnek érzem a tájékoztatást; 5=Túl soknak érzem a tájékoztatást)

1:8% 2:23% 3:40% 4:21% 5:8%

35. Van-e a településen a fenntarthatósággal foglalkozó csoport/kezdeményezés?

Nem hallottam róla, hogy lenne:66%
Van néhány kezdeményezés:27%
Sok kezdeményezés van:4%
Nincs elég kezdeményezés, több kellene:3%

36. Mi az Ön véleménye? Az Önkormányzat által meghozott fenntarthatósági intézkedések elegendőek? Kérjük, jelölje be, hogy mit gondol erről! (1=Egyáltalán nem elegendőek; 5=Teljes mértékben elegendőek)

1:7% 2:13% 3:42% 4:24% 5:14%

37. Mit gondol, Vásárosnaményban mely területeknek kellene prioritást kapnia? Kérjük, maximum három témát válasszon! (1.: a legfontosabb, 9. a legkevésbé fontos a válaszadók aránya alapján)

Biodiverzitás:9.
Élelmiszertermelés és közétkeztetés:7.
Energiagazdálkodás:1.
Fenntarthatósági szemléletformálás, oktatás:5.
Fogyasztáscsökkentés:6.
Hulladékgyűjtés:2.
Közbeszerzés:8.
Közlekedés:7.
Vízgyűjtés:3.

38. Részt vett-e már lakóhelyén, munkahelyén vagy iskolájában környezetvédelemmel, természetvédelemmel kapcsolatos rendezvény programján?

Igen, mert tagja vagyok környezetvédelmi szervezetnek:0%
Igen, rendszeresen részt veszek ilyen rendezvényeken:4%
Csak ritkán veszek részt ilyen rendezvényeken:72%
Még soha nem vettem részt környezetvédelmi rendezvényen, programon:24%

39. Ha tagja ilyen szervezetnek, melyik az?

Saját válasz:

40. Ön részt venne-e a településen környezetvédelmi kezdeményezésben, akcióban?

Nem:10%
Valószínűleg nem:17%
Elképzelhetőnek tartom, ha van rá időm:37%
Valószínűleg igen:29%
Mindenképpen részt vennék:7%

41. Milyen akciót, tevékenységet javasolna, ha tevékenyen részt venne a városi környezetvédelemben? Kérjük, röviden fejtse ki véleményét!

Szemétszedés, szelektív hulladékgyűjtés, növényültetés, fenntarthatósági szemléletformálás.

42. Mi a véleménye a települési helyi épített értékek (épületek, terek, utcák) állapotáról?

Nagyon rossz:1%
Fejlesztésre szorul:24%
Átlagos:54%
Megfelelő:21%
Nagyon jó:0%

43. Mi a véleménye a település zöldfelületeiről (fák, bokrok, virágágyások)?

Jól karbantartottak:40%
Elhanyagoltak:1%
Fejlesztésre szorulnak:21%
Néhány helyen kiváló, másutt nem megfelelő állapotúak:35%
Szemet gyönyörködtetőek:3%

44. Mit kedvel leginkább a településen?

A közösségi rendezvényeket:12%
A szabadidős programokat:13%
A munkahely könnyű megközelíthetőségét:11%
Az M3-as közelségét:7%
A kisváros hangulatát:39%
Környező kirándulási lehetőségeket:10%
Nem kedveli csak itt adódott lakhatási lehetősége:7%
Egyéb:1%

45. A településen működő üzletek és egyéb szolgáltatóegységek kielégítik-e az Ön szükségleteit?

Teljes mértékben:5%

Általában igen:32%

Többször kell a megyeszékhelyre mennem egyes árukért, szolgáltatásokért:38%

Egyáltalán nem:5%

46. Mit szeretne leginkább az alábbi, közlekedéssel kapcsolatos fejlesztések közül a településen?

Parkolók kialakítása:32%

Tömegközlekedés fejlesztése:37%

Kerékpáros közlekedés, kerékpárút fejlesztése:9%

Gyalogos közlekedés, járdák, zebrák fejlesztése:21%

Egyéb:1%

47. Mennyire elégedett Ön a levegőtisztasággal a településen?

Elégedett vagyok:55%

Kevésbé vagyok elégedett:21%

Kis mértékben vagyok elégedett:20%

Elégedetlen vagyok:4%

48. Mennyire elégedett Ön az egészségügyi szolgáltatásokkal a településen?

Elégedett vagyok:6%

Kevésbé vagyok elégedett:23%

Kis mértékben vagyok elégedett:16%

Elégedetlen vagyok:55%

49. Mennyire elégedett Ön a közbiztonsággal a településen?

Elégedett vagyok:27%

Kevésbé vagyok elégedett:33%

Kis mértékben vagyok elégedett:20%

Elégedetlen vagyok:20%

50. Mennyire elégedett Ön az önkormányzati kommunikációval a településen?

Elégedett vagyok:48%

Kevésbé vagyok elégedett:27%

Kis mértékben vagyok elégedett:18%

Elégedetlen vagyok:7%

51. Az alábbi tevékenységek közül melyek jellemzők Önre (több választ is megjelölhet)?

Rendszeresen kerékpározik:45%

Szelektíven gyűjti a szemetet:61%

Komposztál:45%

Hazai vagy helyi élelmiszert részesíti előnyben:37%

Energiatakarékos háztartási gépeket használ:49%

Megújuló energiát használ:6%

Ha teheti tömegközlekedést használ:20%

Nem eszik húst:6%

52. Milyen lakóközösségi vagy önkormányzati kezdeményezésekben venne részt az alábbiak közül?

Közterületi takarítás:13%

Fa és virágültetés közterületen:35%
Környezetbarát háztartási praktikák megismerése:18%
Energiatakarékossági verseny:12%
Klímavédelemmel kapcsolatos rendezvény:10%
Egyik sem:12%
Egyéb:0%

53. Milyen terület fejlődését szeretné a településen leginkább?

Egészségügyi szolgáltatások:38%
Zöldfelületek:15%
Turizmus:7%
Oktatási lehetőségek:11%
Közlekedés:5%
Infrastruktúra:5%
Szolgáltatások:9%
Sportolási lehetőségek:10%
Egyéb:0%

54. Ön szerint van-e elegendő munkalehetőség a településen?

Igen, aki akar, el tud helyezkedni:6%
Van lehetőség, de nem terjed ki minden területre:24%
Kevés a helyi munkalehetőség:56%
Nincs erről információ:14%

55. Ön szerint milyen a településen élő 18 éven aluliak nevelési intézményekkel való ellátottsága, lehetőségei? (több válasz is jelölhető)

Van elegendő bölcsődei és óvodai férőhely:23%
Kevés a bölcsődei és az óvodai férőhely:8%
Az általános iskolák túlszűfoltak:2%
Van elegendő általános iskolai férőhely:22%
Kevés helyben a középiskolai férőhely:3%
A helyben élőknek van elég középiskolai férőhely:20%
Nincs információ:22%

56. Tájékozottnak tartja-e magát lakóhelye gazdasági, szociális, környezetvédelmi stb. ügyeiben, kérdéseiben?

Igen, megfelelően tájékozott vagyok lakóhelyem ügyeiben:38%
Csak ritkán szoktam foglalkozni lakóhelyem dolgaival:56%
Egyáltalán nem érdekelnek lakóhelyem dolgai, ügyei:6%

57. Szívesen él itt, ezen a településen?

Igen, szeretem ezt a várost:67% Ha volna lehetőségem, elköltöznék innen:33%

58. Legyen szíves értékelni, hogy a felsoroltakkal mennyire van megelégedve lakóhelyén!

Osztályozza 1-5 közötti számokkal: az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen a megjelölt dologgal, az 5-ös pedig azt, hogy teljesen elégedett, de adhat 2-est, 3-ast és 4-est is!

A levegő tisztasága, a természeti környezet állapota:3,5
A tömegközlekedés:3,1
A közellátás:3,1
A tanulási, továbbtanulási lehetőségek:3,1
A szórakozási lehetőségek:2,8
A közbiztonság:3,2

A munkavállalási lehetőségek:2,5
Az egészségügyi helyzet:2
A lakáshelyzet:3,2
Az utcák, terek, parkok állapota:3,6
A település egészének hangulata:3,6

59. Mennyire elégedett a következő szolgáltatásokkal? 1-5-ig „osztályozza” az elégedettséget növekvő sorrendben!

Lakossági hulladék gyűjtése:3,6
Szelektív hulladékgyűjtés:3,5
Zöldhulladék gyűjtése:3,4
Ivóvízellátás:4
Szennyvízkezelés:3,6
Áramszolgáltatás:3,9
Gázszolgáltatás:3,8
Telekommunikációs szolgáltatások:3,5
Autóbuszos tömegközlekedés:3,1
Vasúti közlekedés:2,08
Egészségügyi ellátás:1,9